Влада - Радам!

Голос України

ГАЗЕТА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

№ 208 (1458) ♦ Субота, 2 листопада 1996 року ♦ Ціна договірна

Спочатку "плакали" гроші вкладників. Тепер і держава пустила покаянну сльозу

Парламентська хроніка

Денне і вечірнє засідання 31 жовтня

Приймаючи у першому читанні закон про державні гарантії відновлення заощаджень громадян, держава устами парламенту й уряду визнала свою вину у знеціненні трудових заощаджень і гарантує їх повноцінне повернення. Більшість народних депутатів, як ми уже повідомляли у звіті з ранкового засідання, схилялися до думки, що проіндексувати ці вклади треба за коефіцієнтом — один карбованець дорівнює одній гривні. Але з остаточним варіантом запропоновано визначитися до початку розгляду законопроекту у другому читанні — до 20 листопада ц. р. Сказано лише, що компенсація, поза сумнівом, має бути повна.

(Закінчення на 2-й стор.).

Аргентина приваблює нас. Уже протягом ста років

«Поглиблювати зв'язки між Києвом і Буенос-Айресом потрібно й надалі» — таким є підсумок зустрічі Голови Верховної Ради України Олександра Мороза з міністром закордонних справ, міжнародної торгівлі та культури Аргентинської Республіки Гідо Ді Теллою.

Незважаючи на значну відстань, що відділяє нас від цієї латиноамериканської країни, нині майже в усіх галузях започатковане широке співробітництво між Україною та Аргентиною. Зокрема, під час розмови Олександра Мороза з Гідо Ді Теллою обговорювалися проблеми розширення НАТО на схід, зміцнення міжнародної безпеки. Приділено також увагу і двостороннім торговельно-економічним зв'язкам, які розвиваються поки що повільно.

Неодноразово згадувалася і активна діяльність чисельної української громади в Аргентині, яка в серпні наступного року відзначатиме сторіччя еміграції до цієї латиноамериканської країни.

Кому — вода, а кому — біда

На Рівненщині з робочою поїздкою перебував Прем'єр-міністр України Павло Лазаренко

Першим на шляху глави уряду було колективне сільгосппідприємство «Мир», що у Гощанському районі. Упродовж багатьох років цим господарством керує Микола Поліщук. Навіть цього несприятливого року тут одержали майже по 40 центнерів зернових з гектара, по 400 — цукрових буряків.

Та КСП «Мир» спіткало екологічне лихо. У Гощанському районі, в басейні річки Горині, споруджено водозабір: 26 свердловин забезпечують водою Рівне. Так ось: у Рівному — добра вода, а в тому ж «Мирі» — біда. Близько 2000 гектарів земель, у тому числі — 400 гектарів орних, виведено з сільськогосподарського користування. Западини, що утворилися на місцях викачуваної води, спричинили тріщини у грунті глибиною 5-7 метрів, нерідко в них падає худоба.

Щоб зарадити цьому лихові, на Горині потрібно спорудити греблі, шлюзи. Тут без допомоги держави не обійтися.

Побував Павло Іванович і у відкритому акціонерному товаристві «Азот». Колись його називали хімічним велетом, а тепер...

(Закінчення на 2-й стор.).

Є з ким край боронити!

— Я людина бувала, не з лякливого десятка, — каже начальник прикордонного загону генерал-майор Володимир Бідах.— Та коли на пульті зв'язку спалахує «маячок», завжди хвилююся, неначе новобранець. На кордоні ніколи спокою немає — тут будь-якої хвилини може статися непередбачуване. І тому прикордонник постійно має перебувати у повній бойовій готовності.

Цей відповідальний пост генерал-майор, прикордонник з великим стажем, перебрав кілька років тому. У загоні тоді «кульгала» дисципліна, деякі низові командири полюбляли заглядати в чарку, зелений змій-спокусник почав «заповзати» в солдатські казарми.

Заміна командира була вчасна. Кількох невиправних шанувальників Бахуса новий начальник відправив шукати щастя в цивільному житті, інші швидко збагнули, що час «розслабухи» минув.

(Продовження на 10-й стор.)

Увага: «ГОЛОС УКРАЇНИ — ТИЖДЕНЬ»

Таку назву має новий тижневик, який прийде до передплатника й читача з 1 січня 1997 року.

Цей сучасний інтелектуальний тижневик висвітлюватиме найактуальніші питання, які вирішує Україна, вміщуватиме найцікавіші і найважливіші інформації, репортажі, статті, фейлетони, програму ТБ.

Вам буде цікаво дружити з новим виданням з першого номера.

Передплатна ціна на рік — 24 гривні, на півроку — 12.

Саме така ціна, а не інша, на нове видання. Поправка до каталогу: телеграма «Укрпошти» за номером 17 — 3663 від 16 жовтня ц. р.

Передплатний індекс: 40342

Хто передплатить тижневик на рік — матиме право взяти участь у розіграші лотереї «ГУ».

Читайте у суботньому випуску:

Куди діваються гроші, «зароблені» курортним містом? Інтерв'ю з мером Трускавця Богданом Матопичем — 6 стор.

Сільське господарство може стати тим локомотивом, який витягне з кризи українську економіку. Точка зору голови Національного агентства України з реконструкції і розвитку Романа Шпека — 7 стор.

Живу — вперед. Я — Вінграновський. Есе про відомого письменника — 12 стор.

Краще напамати дров, ніж зламати шию. Добірка письменника-гумориста Василя Простопчука. — 13 стор.

Рівно десять років тому, 2 листопада 1986 року, помер у Парижі український художник Василь Хмелюк — 14 стор.

У номер

Побажав творчих злетів

Доброю традицією стали зустрічі Президента України Леоніда Кучми з талановитою молоддю держави. Третя така зустріч відбулася у Маріїнському палаці, де зібралися вже відомі юні митці, лауреати престижних міжнародних конкурсів, повідомляє Укрінформ.

Звертаючись до юних обдарувань, Президент України відзначив, що побудувати високорозвинену економічну державу не можна без високих духовних засад, без створення суспільства гуманістичних ідей та культури, які базуються на кращих національних традиціях та здобутках світової цивілізації. Нам, наголосив Леонід Кучма, вкрай необхідне відродження у повному обсязі вітчизняної культури, осмислення і художнє відображення дійсності у всіх її виявах.

Президент України вручив групі мистецької молоді дипломи і нагрудні знаки «Заслужений артист України», «Заслужений художник України» за вагомий особистий внесок у збагачення національного культурно-мистецької спадщини, високопрофесійну майстерність. Він побажав їм нових творчих злетів на благо нашої незалежної держави.

Генерал НАТО прибуде до Києва

В Україні з третього по п'яте листопада перебуватиме делегація НАТО на чолі з Головою Військового комітету НАТО генералом Клаусом Науманом.

Планами візиту передбачаються зустрічі генерала К. Наумана з міністром оборони України, начальником Генерального штабу Збройних Сил, міністром закордонних справ та секретарем національної безпеки і оборони України, повідомляє прес-служба Міністерства оборони України.

Призначено нового посла Італійської Республіки в Україні

Як повідомили в Міністерстві закордонних справ Італійської Республіки, офіційно призначено нового посла Італійської Республіки в Києві. Ним став кадровий дипломат Джан Лука Бертанетто, якому зараз 41 рік. З 1992 року він був послом Італії в Мінську.

Відбулася революція!

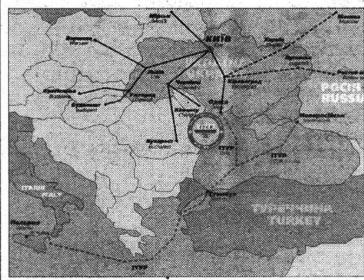
Про це із задоволенням повідомив міністр зв'язку Дмитро Ходолій в четвер на урочистому відкритті комплексу міжнародних цифрових телекомунікацій України, до якого входять підводна волоконно-оптична кабельна система ІТУР та лінія зв'язку нового покоління Київ—Одеса (проект «Південь»).

Те, що в передових країнах давно не новина сучасний надійний та якісний електрозв'язок з багатьма куточками світу — для нас не просто крок, величезний прорив у технічному вдосконаленні. В липні минулого року з ініціативи чотирьох країн (Італії, Туреччини, України, Росії) було підписано договір про будівництво підводної лінії зв'язку ІТУР. Траса загальною довжиною в 3,6 тис. км пролягла Середземним морем від Палермо через Стамбул до вузла розгалужень у Чорному морі і потім — до Одеси та Новоросійська. Вартість системи — більш як 150 млн. доларів, потужність — 7680 цифрових телефонних каналів.

Україні в цьому проекті належить сегмент загальною довжиною 257,7 км.

Під час відеоконференції, в якій взяли участь представники Італії, Туреччини, України, Росії, Польщі міністр зв'язку Дмитро Ходолій зазначив, що введення в експлуатацію системи ІТУР надзвичайно важливий етап реалізації комплексної програми створення єдиної національної системи зв'язку України. Водночас зі спорудженням підводних телекомунікацій розпочато роботи з будівництва волоконно-оптичних ліній зв'язку «Київ—Одеса» завдовжки 975 км з розгалуженнями на Кіровоград, Миколаїв, Черкаси. Вартість ВОЛЗ «Південь» і української частини ІТУР становить 53 млн. доларів. Фінансування здійснює Європейський банк реконструкції та розвитку.

Людмила МЕНЖУЛІНА.

Парламентська хроніка

Спочатку «плакали» гроші вкладників. Тепер і держава пустила покаянну сльозу

(Початок на 1-й стор.).

Голова Верховної Ради Олександр Мороз пояснив, що це означає: взяти набір певних товарів у цінах 1992 року, порівняти їх з ціною нинішньою, а співвідношення вартості дасть коефіцієнт, на основі якого і визначиться реальний обсяг боргу держави перед вкладниками.

Утім, як неодноразово зазначали парламентарії, нема чого ділити шкуру невбитого ведмедя, тобто кошти, яких немає. Тому шукали джерела, за рахунок яких цю компенсацію проводитимуть. Колишній голова Нацбанку Вадим Гетьман від імені «Незалежних» нагадав, що до дохідної частини бюджету наступного року планують влити 34 мільярди гривень, а для відшкодування заощаджень потрібно у десять разів більше. Тобто доведеться розтягувати ці виплати на десятки років. Окрім бюджетних джерел, називали найрізноманітніші — створити позабюджетний фонд компенсації за рахунок сплати податків від прибутків Ощадбанку України та страхової компанії «Оранта», позичкові кошти, державні займи, здати у концесію частину нашої землі — аж до революційної пропозиції (щоправда, в кулуарах сесії) — за рахунок конфіскації капіталів комерційних банків.

Загалом парламент, згідно з прийнятим у першому читанні законом, чітко визначився, що індексуватимуть вклади, покладені до 2 січня 1992 року, погашати борги почнуть з наступного, 1997 року і виключно у грошовій формі. Відбуватиметься виплата заощаджень поетапно, себто насамперед пенсіонерам, інвалідам й іншим соціально малозахищеним громадянам.

Захоплені пошуком бюджетних коштів для виплати вкладів громадянам, народні депутати цього дня присвятили чимало уваги й бюджетній дисципліні в державі. Було заслухано звіт тимчасової слідчої комісії про перевірку порушень законів про державні бюджети України на 1994 і 1995 роки. Комісія вказала на жахливі факти порушень бюджетної дисципліни посадовими особами держави різного рівня, нецільового використання коштів, а то й безсоромного їх розтранжирення. Ось лише один «маленький» факт, встановлений комісією і оприлюднений на сесії: голова Маловисківської міськради, що на Кіровоградщині, перерахував Київському університетові 595 мільйонів карбованців за навчання своєї доньки, а ще 100 мільйонів — музучилищу за навчання доньки свого знайомого.

З огляду на все це парламент постановив до 2 січня наступного року розглянути доповнення до Кримінального кодексу про відповідальність за порушення закону про бюджетну систему, запровадити поквартальне затвердження бюджетних видатків з публікацією їх в засобах масової інформації. Великі сподівання покладають і на контрольні функції Рахункової палати Верховної Ради.

Однак під цей «шумок» і запал, з якими народні депутати шукали шляхів наповнення доходної частини бюджету, не «проскочив», як на те дехто сподівався, законопроект про податок на майно громадян. Нагадаю, що під час розгляду проекту бюджету-97 урядовці неодноразово наполегливо підкреслювали, що вони особливо сподіваються на надходження від податків на майно підприємств і громадян, чим підводили парламент до необхідності прийняти відповідні закони. Більшість парламентаріїв вважають, що такий податок нині «додушить» і без того кволі виробничі підприємства.

Прийняттям доволі сердитої постанови Верховна Рада цього дня завершила розгляд звіту ще однієї тимчасової слідчої комісії, яка перевіряла діяльність довірчих товариств. У цій постанові фактично визнано вину державних органів — від найвищих до найнижчих — у виникненні ситуації, коли через трасти було пограбовано населення. Щоб не лише на словах покаятися перед громадянами, а й забезпечити надійні гарантії захисту їхніх майнових прав, вирішено запропонувати уряду внести на розгляд парламенту проект закону про відшкодування втрат громадян, створити відповідний фонд, запропонувати зміни до закону про господарські товариства тощо. Цією самою постановою продовжено повноваження парламентської тимчасової слідчої комісії і зобов'язано правоохоронні органи вирішити проблему, як то кажуть, за усією суворістю закону. До речі, про надзвичайно суворий тон постанови свідчить те, що її восьмим пунктом передбачалося з'ясувати роль найвищих посадових осіб держави в ошукуванні вкладників трастовими компаніями та їхню відповідальність аж до застосування імпічменту до Президента України. Щоправда, саме через отой імпічмент статтю довелося вилучити. Як влучно сказав після того на прес-конференції Степан Хмара, цим кроком парламент не так засвідчив свою довіру до Президента України, як повагу до нещодавно прийнятої Конституції, яка передбачає інший порядок застосування імпічменту до глави держави.

Насамкінець вечірнього засідання парламент розглянув і прийняв у першому читанні законопроект про професійних творчих працівників і творчі спілки, а також вніс доповнення до закону про колективне сільськогосподарське підприємство.

Анатолій БЕНЬ.
Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

У центрі уваги — податкова політика

Сьогодні народні депутати обговорили такі важливі документи, як проект концепції податків на 1997 рік і проект Податкового кодексу України. Доповідачами з цих питань виступили народні депутати Володимир Пилипчук та Наталя Вітренко.

Ні для кого не секрет, що нинішні податки згубно впливають на виробника. Адже з кожної заробленої гривні йому залишається лише 8 копійок. Як наслідок, відбувається масове приховування прибутків — отже, неможливо наповнити бюджет, а відтак і профінансувати на належному рівні програму соціального захисту громадян України.

Ранкове засідання 1 листопада

На думку доповідачів, система оподаткування має бути прозорою, а загальна кількість податків не повинна перевищувати 35 відсотків від зароблених коштів. Це дало б можливість стимулювати виробництво. Однак багато хто ставиться до такої цифри скептично, бо вважає її нереальною. Благом було б, якби податки не перевищували хоча б 50 відсотків.

На думку Наталі Вітренко, бюджет можна поповнити за рахунок прогресивного податку на нерухомість. Маються на увазі вілли і палаци, престижні автомобілі, інші предмети розкоші, які позаводили собі «нові українці». Народні обранці вважають за потрібне значно зменшити кошти на утримання різних управлінських структур, які в Україні вже перевищили за чисельністю союзні.

Підтримуючи обох доповідачів, парламентарії внесли свої пропозиції і все більше схиляються до створення спеціальної комісії, яка, узагальнивши всі думки, ретельно попрацювала б над податковим законодавством і якомога скоріше винесла б необхідні законопроекти на обговорення Верховної Ради України.

Василь ТУГЛУК.

Кому — вода, а кому — біда

(Початок на 1-й стор.).

— Рівненський «Азот», — сказав Прем'єр-міністр, — за своїм фінансовим становищем чи не найгірше підприємство в Україні. Його борги перевершили усі можливі межі...

Але чи не головним у поїздці Павла Лазаренка було відвідання Рівненської АЕС. Прем'єр оглянув 4-й блок, який будується. Потім відбулася нарада. Розмова вийшла досить гострою, адже попереду зима, а робота українських АЕС не віщує нічого втішного. Почастішали аварійні ситуації на станціях, і глава уряду пообіцяв, що невдовзі доведеться «подякувати» деяким керівникам «за плідну працю».

* * *

З Рівненщини Павло Лазаренко прибув на Волинь і одразу розпочав роботу в Ковельському районі. Тут він оглянув племзавод «Зоря», який спеціалізується на розведенні м'ясної худоби.

Цікавою була зустріч Павла Івановича в селі Колодяжному, де жила і працювала велика поетеса України Леся Українка, а нині тут музей-садиба її імені.

У Луцькому районі Павло Лазаренко у селі Гірка Полонка оглянув цехи з виробництва побутових опалювальних котлів, комплексних агрегатів для передпосівного обробітку грунту, які виготовляє місцеве ремонтно-транспортне підприємство.

Побував Прем'єр-міністр і в селянській спілці імені Шевченка Горохівського району, хлібороби якої збирають з гектара по 40 центнерів зернових, по 385 центнерів цукрових буряків.

Павло Лазаренко відвідав також старовинне місто Берестечко, побував у музеї-заповіднику «Козацькі могили», де вшанував пам'ять тих, хто боровся і віддав життя за волю України.

Сергій МЕЛЬНИЧУК, Богдан БЕРЕКЕТА.

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про приєднання України до Конвенції 1979 року про охорону дикої флори і фауни та природних середовищ існування в Європі

Верховна Рада України **постановляє:**

Приєднатися до Конвенції 1979 року про охорону дикої флори і фауни та природних середовищ існування в Європі з такими застереженнями:

1. В Україні допускається в обмеженій кількості в умовах відповідного контролю щодо таких видів тварин, перелічених у додатку II до Конвенції:

вибіркове регулювання чисельності вовка (Canis lupus) та ведмедя бурого (Ursus arctos) з метою запобігання негативному впливу їх на популяції інших видів, серйозній шкоді худобі та іншим об`єктам власності;

добування дупеля (Gallinago media) в зв`язку з достатньо великою чисельністю та розповсюдженістю.

2. Дозволяється використання засобів і способів добування, відлову та інших форм полювання, перелічених у додатку IV до Конвенції:

пасток та сіток — для відлову з науковою метою і переселення ссавців та птахів, перелічених у додатку III до Конвенції;

капканів — для добування вовка (Canis lupus), а також сурка звичайного (Marmota bobac), бобра (Castor fiber), тхора чорного (Putorius, Mustela putorius), куниці лісової (Martes martes), куниці кам`яної (Martes foina), перелічених у додатку III до Конвенції.

3. Кабінету Міністрів України з урахуванням міжнародних та національних інтересів, вимог законодавства України та у порядку, передбаченому Конвенцією 1979 року про охорону дикої флори і фауни та природних середовищ існування в Європі, забезпечити в разі потреби інформування Генерального секретаря Ради Європи про скасування зазначених або про встановлення нових застережень на території України чи в окремих її регіонах.

Голова Верховної Ради України
О. МОРОЗ.

м. Київ,
29 жовтня 1996 року.

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про ратифікацію Конвенції між Урядом України і Урядом Королівства Бельгії про уникнення подвійного оподаткування та попередження податкових ухилень стосовно податків на доходи і майно

Верховна Рада України **постановляє:**

Конвенцію між Урядом України і Урядом Королівства Бельгії про уникнення подвійного оподаткування та попередження податкових ухилень стосовно податків на доходи і майно, підписану 20 травня 1996 року в м. Києві, ратифікувати.

Голова Верховної Ради України
О. МОРОЗ.

м. Київ,
29 жовтня 1996 року.

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про ратифікацію Угоди між Урядом України і Урядом Республіки Індонезія про уникнення подвійного оподаткування та попередження податкових ухилень стосовно податків на доходи

Верховна Рада України **постановляє:**

Угоду між Урядом України і Урядом Республіки Індонезія про уникнення подвійного оподаткування та попередження податкових ухилень стосовно податків на доходи, підписану 11 квітня 1996 року у м. Джакарта, ратифікувати.

Голова Верховної Ради України
О. МОРОЗ.

м. Київ, 29 жовтня 1996 року.

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про ратифікацію Рамкової конвенції ООН про зміну клімату

Верховна Рада України **постановляє:**

Рамкову конвенцію ООН про зміну клімату, підписану від імені України 11 червня 1992 року на Конференції ООН з навколишнього середовища у м. Ріо-де-Жанейро, ратифікувати.

Голова Верховної Ради України
О. МОРОЗ.

м. Київ,
29 жовтня 1996 року.

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про ратифікацію Угоди між Урядом України і Урядом Соціалістичної Республіки В`єтнам про уникнення подвійного оподаткування та попередження податкових ухилень стосовно податків на доходи і капітал

Верховна Рада України **постановляє:**

Угоду між Урядом України і Урядом Соціалістичної Республіки В`єтнам про уникнення подвійного оподаткування та попередження податкових ухилень стосовно податків на доходи і капітал, підписану 8 квітня 1996 року в м. Ханої, ратифікувати.

Голова Верховної Ради України
О. МОРОЗ.

м. Київ,
29 жовтня 1996 року.

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про участь України в Конвенції про водно-болотні угіддя, що мають міжнародне значення, головним чином як середовища існування водоплавних птахів

Верховна Рада України **постановляє:**

1. Визнати Україну правонаступницею Союзу РСР щодо участі в Конвенції про водно-болотні угіддя, що мають міжнародне значення, головним чином як середовища існування водоплавних птахів (Рамсар, 1971 р.), яка була ратифікована Верховною Радою СРСР 26 грудня 1975 року.

2. Міністерству закордонних справ України повідомити Генерального директора ЮНЕСКО про участь України в зазначеній Конвенції.

Голова Верховної Ради України
О. МОРОЗ.

м. Київ, 29 жовтня 1996 року.

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про ратифікацію Угоди між Урядом України та Урядом Республіки Молдова про гарантії прав громадян в галузі пенсійного забезпечення

Верховна Рада України **постановляє:**

Угоду між Урядом України та Урядом Республіки Молдова про гарантії прав громадян в галузі пенсійного забезпечення, підписану 29 серпня 1995 року у м. Кишиневі, ратифікувати.

Голова Верховної Ради України
О. МОРОЗ.

м. Київ,
29 жовтня 1996 року.

Президента просять бути першим — показати добрий приклад

Днями голова постійної парламентської Комісії з питань боротьби з організованою злочинністю і корупцією Григорій Омельченко розповсюдив серед народних депутатів, а також оприлюднив у засобах масової інформації чергове звернення до Президента України Леоніда Кучми. У ньому він нагадує Леонідові Даниловичу про свої неодноразові звернення до нього (одне з них опубліковане в «Голосі України» за 11.06 1996 р.) з проханням виконати вимоги статті 6 Закону «Про боротьбу з корупцією» — щорічно публікувати в офіційних виданнях державних органів України відомості про свої та членів своєї сім'ї доходи, цінні папери, нерухоме та цінне майно, вклади у банках. Чого немає — треба вказати, що є —теж вказати.

Автор звернення наголошує, що невиконання главою держави цієї норми закону є поганим прикладом для інших вищих службових осіб держави — Прем'єр-міністра, членів Кабінету міністрів, Генерального прокурора та інших, а особливо тих, на кого законодавством покладено обов'язки безпосередньо вести боротьбу з корупцією, здійснювати нагляд за дотриманням законів, розглядати справи про корупційні діяння.

Отже, як зазначається у зверненні, ставиться під сумнів не лише особиста чесність і законослухняність цих керівників, а й політична воля Леоніда Кучми у наведенні порядку в суспільстві, встановленні виконавчої дисципліни, приборканні «п'ятої влади» — «жирних котів». Григорій Омельченко просить Президента України негайно опублікувати в офіційних виданнях відомості про свої та членів своєї сім'ї доходи і зобов'язати зробити це своїх підлеглих.

Пошуки зниклого літака тривають

Загадковим зникненням літака-винищувача МіГ-29 українських Військово-Повітряних Сил, який 31 жовтня здійснював плановий переліт за маршрутом аеродром Кіровське— аеродром Васильків, займаються оперативні групи ВПС і Генерального штабу, повідомив сьогодні журналістів помічник міністра оборони України з ВПС та ППО генерал-лейтенант Володимир Ткачов.

Технічний стан винищувача перед вильотом, погодні умови відповідали вимогам безпеки польотів, сказав він. Не викликає сумніву й професійна підготовка пілота майора Олега Кулика, 1957 року народження: льотчик першого класу, заступник командира ескадрильї. Винищувач піднявся у повітря в 9.40 за київським часом і, набравши висоту 10600 метрів, розпочав виконання першого етапу польоту. А за 20 хвилин над Джанкоєм, після того, як льотчик запитав дані про своє місцезнаходження, літак змінив курс на 180 градусів і більше не відповідав на запити із землі. Зміна курсу і зниження висоти польоту МіГ-29 до 3400 метрів зафіксували екрани локатора диспетчерського центру у Сімферополі і радарів Військ протиповітряної оборони. У районі Сімферополя, коли літак перебував за 40 кілометрів від берегової лінії, він зник з екранів. Пошук винищувача засобами ВПС і наземними засобами результатів не дав. Пошуки тривають.

Укрінформ.

Олександр ПІЛАТ, «Голос України»

Це останній матеріал кримського власного кореспондента «ГУ» Олександра Пілата, річ трохи не типова для нього, бо Пілат писав по-воєнному сухувато, не дозволяючи собі літературщини. Хоча сам був особистістю яскравою — з родовими коренями десь на Сардинії, з дивним прізвищем — чи то Пілат Понтійський у пошуках Істини, чи то книжний Пірат у пошуках скарбів. Сан-Санич над тим лише підсміювався. Цієї весни він зламав руку, але інформації до газети продовжували надходити. Та ось раптом зламалось життя — і важко повірити, що це вже все...

Партизанка Надька — татарка-отаманша

Дві бойові подруги Ніла Роголевич і Надія Вєткіна (Якубова) зустрілися в Криму. Перша тут живе, не виїжджаючи, з дня свого народження. Друга...

Власне, батька її Якуба Джелялова (за національністю кримський татарин, був партизаном) 1941-го вбили фашисти під Севастополем. Дівчинку виховала білоруска Дарина Вєткіна. За років німецької окупації Криму Надя, дівчиною 10—12 років, партизанила, була лідером серед підлітків, мала прізвисько «Надька —татарка-отаманша».

Розповідає Ніла РОГОЛЕВИЧ:

— Ми, підлітки, стежили за потягами, що прибували з товарними вагонами, в яких перевозили продукти, медикаменти, парашути для ворога. Розвідавши, де що знаходиться, повідомляли партизанам. У нас навіть був вироблений особливий код. Нібито граючись у «класики», ми креслили в клітинці потрібний номер вагона. У бідонах для молока наші хлопці виносили з вокзалу сіль і залишали у спеціальних схованках, звідки її потім забирали партизани. А одного разу, щоб передати партизанам потрібні їм бинти, вся наша група з ніг до голови перев'язалася ними і так винесла їх з вагонів.

Подвиги — інакше ці ризиковані вчинки дітей і не назвеш — тривали не місяць, не два, а всі три роки. Поки одного разу не схопили двох з них —саму Надьку-отаманшу і Альошку Тихова.

Розповідає Надія ВЄТКІНА (ЯКУБОВА):

— Нам було доручено визначити вагони з прибулою пшеницею. Я і Альоша відчинили двері одного з товарняків — і нас збив з ніг потужний струмінь сухого зерна. Поки намагалися встати, нас схопили фашисти. Витягли на привокзальну площу, б'ючи дорогою прикладами гвинтівок і цькуючи собаками, прив'язали обличчям до повішених неподалік партизанів. До речі, та стара шовковиця, ніби німий свідок, й досі росте на привокзальній площі. А потім нас укинули до льоху.

Від смерті дітей врятувало лише те, що німцям ніколи було публічно розстріляти їх — розпочався активний наступ наших військ. Тільки ближче до ночі Ніла Роголевич і Люба Попко витягли через вікно у льосі своїх напівживих товаришів.

Та ось війна скінчилася. Здавалося б, радість для всіх, але не для кримських татар. Для них то був початок нових поневірянь і випробувань. Мати Надії вислали до Марійської АРСР, а дочка опинилася в Узбекистані.

... Після п'ятдесяти років депортації Надія Вєткіна (Якубова) повернулася до Криму. Нині вона мешкає в Джанкойському районі. Живе непогано завдяки своєму працелюбству. Ось тільки ображає те, що друзі дитинства за допомогу партизанам отримали нагороду «Юний партизан», а вона... «А я мала іншу нагороду—«Юний зрадник», — із слізьми в очах розповідає постаріла Надька — татарка-отаманша.

«Так, несправедлива доля, — зазначає газета «Голос Криму», що розповіла цю історію. — Але, можливо, можна ще щось виправити?»

Нині Нілі Роголевич і Надії Вєткіній (Якубович) — за 60. Побілені сивиною, пригадують дитинство, своїх юних бойових друзів, мріють про зустрічі, якщо, звичайно, хтось із тодішніх хлопчаків і дівчат залишився живий.

Нещодавно оприлюднено відомості про участь кримських татар у Великій Вітчизняній війні. З 32 керівників підпільних організацій Криму 25 були кримські татари. Під час окупації фашисти розстріляли 12 тисяч кримських татар, спалили 127 сіл, з них 105 — кримськотатарські. Серед кримських татар сім Героїв Радянського Союзу, Аметхан Султан цього звання удостоєний двічі. Героєм Польщі став Адаманов. Серед кримських татар під час війни було 4 генерали, 85 полковників, 100 підполковників. 35 стали кавалерами ордена Слави, у тому числі 34 — трьох ступенів. 50 тисяч кримських татар під час війни було відзначено державними нагородами. Загалом на фронтах війни, в партизанських загонах, у підпіллі загинуло близько 60 тисяч кримських татар.

Тож за що їх було вислано з рідної землі? Запитання, звичайно, риторичне. Дякувати Богові, що сьогодні їх реабілітовано. Повернулися на півострів 250 тисяч. Ще стільки перебувають у місцях вислання. Але на них чекає Крим, чекає Батьківщина.

Сімферополь.

У номер

● *Чернівці*

Німці вдарили по бруду

У Чернівцях взялася до прибирання міста від сміття та побутових відходів німецька фірма «Альтфатер». Сюди було завезено з ФРН відповідну техніку —автофургони-сміттєвози, контейнери, уніформу та все необхідне.

Працюють на підприємстві навчені закордонними фахівцями місцеві робітники. Пізніше фірма розпочне сортувати сміття та переробляти його.

«Альтфатер» став серйозним конкурентом для чернівецьких сміттєприбиральників. Відтепер і вони старанно виконують роботу, чого раніше не спостерігалося.

● *Львів*

На параді — добре, у житті — не завжди

УМВСУ по Львівській області показало громадськості міста своєрідний парад готовності підрозділів міліції. Львів'яни, які зібралися на стадіоні в парку ім. Богдана Хмельницького, мали змогу побачити вишкіл «Беркута», «Сокола», кінологічної служби, «Титана», ДАІ. На стадіоні розгорталися бурхливі події: затримували «злочинців», шукали наркотики з допомогою службових собак, наздоганяли «викрадача» автомобіля, гасили пожежу, демонстрували противикрадальні й охоронні технічні засоби. Керівники УМВСУ коментували події і водночас ознайомлювали присутніх зі статистичними даними щодо боротьби із злочинністю. Схожі акції широко практикують за кордоном. УМВСУ має намір проводити їх і надалі.

● *Ужгород*

Хто — бідує, хто — жирує

Близько півтори сотні мешканців обласного центру зібрались на Київській набережній Ужгорода на мітинг, вимагаючи віддати їм зароблене. Здебільшого літні люди з транспарантами в руках заявляли рішучий протест проти дій нинішніх владних структур, які, на їхню думку, призвели до сьогоднішніх негараздів.

Хвилювали присутніх масове безробіття, розвал вітчизняного виробництва, грабіжницький розпродаж державного майна, безкарність сучасних бізнесменів, котрі оббирають як липку державу та її громадян.

Учасники мітингу прийняли звернення, в якому вимагали від Президента негайно навести порядок у країні, забезпечити народу України надійний соціальний захист.

Сергій ВЛАД, журналіст

ВЕЛИКА ГРА

Коментар тижня

Якщо порівняти зовнішньополітичну діяльність Російської Федерації у ближньому зарубіжжі з сеансом одночасної гри гросмейстерів, то на українській дошці запахло територіальними претензіями. Попри те, що гра перейшла в цейтнот через вразливість російського президента як шахового короля і вразливість української позиції у переговорному процесі щодо поділу Чорноморського флоту, партію знову відкладено. На думку спостерігачів, для того, щоб обміркувати можливі жертви.

А поки що ситуацію за українською дошкою цього тижня аналізували експерти обох держав на чолі зі своїми віце-прем'єрами. Дехто з них погоджувався з головним російським гросмейстером Віктором Черномирдіним, що РФ, ймовірно, зголоситься на оренду своєї бази в Севастополі терміном на 20 років. Якщо так станеться, це буде перший компроміс, чи то пак, жертва офіційного Києва. Адже до цього часу йшлося про семирічний, а згодом — десятирічний термін оренди. Більшість експертів сходяться на тому, що орендна плата з боку Росії буде швидше за все символічна. З огляду на колосальні борги України за спожитий в минулому російський природний газ, і це схоже на правду. Мало того, цілком вірогідно, що символічним буде і розмір компенсації за екологічні наслідки від перебування російського флоту в акваторії Севастополя.

Все вказує на роздільне базування двох флотів і комунальний статус штабів, проте це може бути хибним уявленням, навіяним великою грою російських гросмейстерів. Якщо це справді так, то жертв з російської сторони не буде взагалі, адже вважати компромісом прийняття пожертв від опонента за столом переговорів безглуздо. Або залишиться один вяхірєвський компроміс — обіцянка на період оренди не перекривати газового краника.

Як тут не підсумувати: хистка позиція української сторони обумовлена передусім захисним варіантом гри, яку нав'язав суперник у зовнішньоекономічній сфері. Заздалегідь програшним варіантом, про що свідчить остаточне падіння білоруського прапорця за сусідньою дошкою. Там також, як і ми, сподівалися на компроміси з російського боку. На економічні, яких за жорстких реалій просто не існує. І на політичні, які (за цих самих реалій) призводять до поразки у великій грі. Деякі суперкомбінації, як-то: корпоратизація —створення спільних підприємств — забезпечення урядових гарантій під фінансові зобов'язання —здобуття контрольного пакету акцій розігруються й на українській дошці. Скажімо, подальша доля АТ «Лінос», створеного на базі Лисичанського нафтопереробного заводу, вже давно залежить не лише від наявності сировини, а й від погашення кредиторської заборгованості перед німецьким банком, і легко здогадатися, звідки прийде стратегічний інвестор, який залагодить усі прикрощі. Принаймні пообіцяє залагодити, як це було на аналогічних заводах у Мозирі та Новополоцьку (Білорусь).

Там, де розпочинається велика гра, за справу береться російський капітал, а вже потім — політики. Вразливість шахового короля в РФ відтіняє активність важких фігур російського уряду. З осені цього року на українській дошці розпочався пресинг по всьому полю: до вимоги сплачувати по рахунках додався клопіт, пов'язаний з жорстким квотуванням українського імпорту, стягненням ПДВ на митній території РФ, гострою нестачею ядерного палива. Низка точних вразливих ходів з боку РФ висвітлила мало не матову ситуацію: продукція традиційного експорту втрачає конкурентоспроможність на російському ринку, вислизає з рук ринок збуту цукру в Білорусі, газпромівський транзит природного газу в Європу вже не є прерогативою України. Гру в цейтнот переводять вже політики Держдуми РФ — і прапорець на українській дошці відтепер асоціюється з жовто-блакитним штандартом Військово-морських Сил України.

Вражає не авантюризм думців, оскільки авантюризм, справді, не спричиняє жодних правових наслідків. Вражає і навіть пригнічує, що партію на українській дошці відкладено за цілковитої байдужості західного істеблішменту.

Ольга ВАУЛІНА, «Голос України»

Нас водила «Молодість» в темний кінозал...

Фестиваль тижня

У кінці жовтня на вулиці кіноманів, а точніше в столичному Будинку кіно, було свято — 26 Міжнародний кінофестиваль «Молодість». У рік століття винаходу братів Люм'єр київський кінофорум проходив під патронатом дружини Президента України Людмили Кучми.

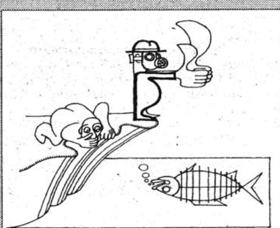
Однак, не дивлячись на високий захист, обличчя українського кіно на МКФ було доволі бліде і непоказне. «Просто страшно, що фестиваль наш, вітчизняний, а ми в ньому практично участі не беремо» — зазначив український кінорежисер Віктор Гресь.

Переможцями «Молодості» стали кінорежисери з Польщі —Шон Ауербах (студентський фільм «Сім») та Сандра Когут (ігрова короткометражка «Тут і там»), Німеччини —Тайрон Монтгомері (анімаційний фільм «Пошук»), Сербії — Горчин Стоянович (ігрова повнометражка «Навмисне вбивство»). А володарем гран-прі «Скіфський олень» та десяти тисяч доларів став ірландський режисер Деміен О'Доннел за короткометражний фільм «Тридцять п'ять проти одного».

26-та «Молодість» порадувала глядача цікавою позаконкурсною програмою: «Другі повнометражні фільми», «Нова хвиля чеського кіно 60-х», ретроспектива швейцарського режисера Алена Таннера, анімація Краківської академії мистецтв, роботи Єрусалимської школи кіно та телебачення. Однак, мабуть, найжвавіше було в кулуарах Будинку кіно. Тут учасники фестивалю, гості та преса плідно спілкувалися за чашечкою кави.

«Молодість» минула. Цього разу вона вийшла елітарною, проте не такою тусовочною, як зазвичай. Пригадується фраза чиновника від культури з рязанівського фільму «Забута мелодія для флейти»: аби припинити будь-який безлад, його треба організувати та очолити. Не хотілося б, щоб творчий кінофорум з часом спіткала така доля...

Дошка пошани

Дихаймо глибше — на всі 30%!

Міністерство навколишнього середовища і ядерної безпеки попереджає: настав час дихати. На повні груди!

А ще міністерство попереджає: настав час пити. І не кип'ятити!

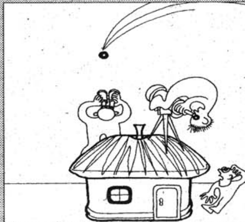
Тож не дивуйтеся, коли зустрінете мене завтра з відрами. Я — по воду, до Дніпра. Набридло, знаєте, з-під крана хлорованою бурдою труїтися. Як дружина вдома зустріне? Не виключено, що воду цю на голову мені і виллє. Разом з фореллю, що сама у відро набилася. Але знайте — я не розгублюся! Рибу швиденько на сковорідку, а сам наберу повні легені повітря (гаразд що тепер уже можна!) і видам одне досягнення екологічної реформи в Україні.

Отже, слухайте — свідченням поліпшення екологічної обстановки є зменшення забрудненості повітря і води на 30%...

Ви, їй-богу, як моя дружина: що значить сам придумав? Це — міністр Ю. Костенко про свої чотирирічні досягнення розповідає, хвалиться, що, мовляв, у результаті проведення екологічної реформи створено такі економічні умови, коли підприємствам невигідно забруднювати навколишнє середовище.

Щодо економічних умов — чистісінької води правда. Є умови! За яких підприємства країни стоять і нічогісінько не випускають. Навіть диму з труб! (Так, у 1994 році спад промислового виробництва уже становив 27,3%. А був же іще спад 1995 року, десяти місяців 1996-го...) Так що міністри можуть сміливо напускати туману не на 30%, а на всі 100. Бо хто і як перевірить ці забруднені відсотки?..

Хоча, повторюю, я й перевірю. Завтра. Коли з відрами по воду до Дніпра піду... Там і зустрінемося, і подихаємо! На 30%, а то й на всі 100...

Новини Космосу — падає Гривня...

А я рекомендую усім за цей світловий день озброїтися оптичними приладами. Підійдуть біноклі, моноклі, підзорні труби і навіть окуляри зі склом +10⁵. Бо сьогодні увечері ми вивчатимемо небо.

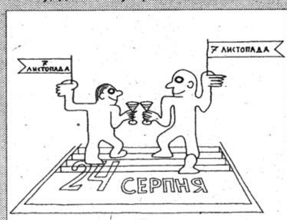
Ні, Велика Ведмедиця не проковтнула Малу. Все багато космічніше. Справа в метеориті. Астрономи охрестили його Гривнею. Він не втримався своєї орбіти і випелеканого курсу — 1.76, а з несусвітною швидкістю летить бозна-куди... Його поведінка, траєкторія свідчать: може впасти просто на території України. У квадраті: 1,9 — плюс-мінус Бердичів—Шепетівка.

Але заждіть панікувати! Завжди залишається надія!

За версією закордонних світил, Гривня ще може вирівняти курс, повернутися на круги своя, й Україна уникне катаклізму. Звичайно, я з вами погоджуюся! Їм там розпатякувати легко, їм там, сонцем зігрітим і зірками розбещеним, чорна дірка не загрожує. А от нам!

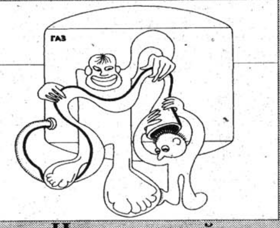
На жаль, тривогу не змогли розвіяти представники національної обсерваторії. Далекі від неба, але такі близькі до наших з вами кишень мужі Національного банку України вдають, що нічого не відбувається: подумаєш, падає там якась Гривня! Тож, може, всім миром попросимо голову правління банку, Віктора Ющенка найближчим вільним вечором допомогти розібратися: що ж нам зірки віщують, куди і скільки вона, метеорит-ря клята, ще пертиме? А може, і не зачепить? Не шугоне в піднебесся?

Ану, де мої окуляри +10⁵?..

Щось із пам'яттю моєю сталось

—Ти на парад?
—Ні, на поїзд. У Пітер. Зимовий брати!..
—Так його ж одного разу уже брали...
—Брали-брали! А Симоненко не пам'ятає!..
— То кажеш, брали? І що вийшло?
— Симоненко...

Наш почесний дядя Рем!

Де оркестр і набір лаврових вінків? Настав час вшановувати Рема Вяхірєва. Безрібітника щодо України, голову правління російського АТ «Газпром». Тим паче, що в середу у Верховній Раді України у першому читанні закону «Про громадянство» «спікся» пункт про почесного громадянина України. Так от: є пропозиція присвоїти звання почесного громадянина за номером один саме Рему Вяхірєву. Доброчинні справи, котеджі і котеджики в Україні усім відомі, на його газу в борг ось уже протягом двох років готує свою яєшню півдержави. Голова макітриться від суми — 1 млрд. 400 млн. доларів, яку ця людина з усмішкою відклала убік. Інший би давно вже у боргову яму запроторив, а Рем Вяхірєв — ні!

А ось уже останній жест доброї газової волі дяді Рема — обіцянка завалювати нас газом 20 років поспіль. А ми за це, здається, якусь дрібничку — віддаємо в оренду Севастопольську базу під ЧФ. І теж на 20 років!

Чого варта, читачу, ваша сердита репліка: мовляв, газовий краник у їхнього дяді, а флот у нашому Севастополі? Так про це ж і мова! Їхній дядя Рем тепер стане нашим громадянином. До того ж, почесним, за номером один.

Оркестр, туш! І де там лавровий вінок?

Черговий по дошці Віталій СУДДЯ.
Мал. Володимира ВАСЬКОВЦЕВА.

Коментар тижня

Віталій АБЛІЦОВ, «Голос України»

Король Лір. Київський варіант

Завершив роботу ІІ(ХІ) з'їзд письменників України

Шекспірівський король Лір, як відомо, втратив владу через свою доброту, а його старші доньки за невгамовне владолюбство були покарані. Багаторічний лідер українських письменників Юрій Мушкетик утримав владу завдяки саме своєму доброму характерові. А його опоненти, бунтівливі діти, якщо можна так сказати, піддані остракізму за своє пристрасне бажання не тільки оволодіти спілчанським олімпом, а й докорінно змінити його життя.

А взагалі з'їзд відбувся за еклектичним сценарієм, в якому були елементи всіх драматичних жанрів: щось від мелодрами, щось від комедії, але найбільше — таки від трагедії. Нинішні володарі еспеушницького олімпу, тобто секретарі, майстерно режисерували хід велелюдного зібрання: одним давали слово, іншим — ні, вчасно оголошували перерви і були впевнено глухі до неетичних протестів залу. Внутрішнє напруження було таке значне, що першого дня обрали керівництво СПУ, а наступного довелося розпочати роботу з оцінки діяльності його попередників, тобто крутити стрілку годинника назад.

Хоч-не-хоч, а доводиться згадувати спілчанські з'їзди, що відбувалися за тоталітарного режиму. Тоді обов'язковою була присутність на них перших осіб керівництва Радянської України, хід з'їздів й дисципліна були відлагоджені тощо. Влада вимушена була поважати письменницьку еліту, а та, в свою чергу, мовчки підкорялася можновладцям, які щедро надавали бюджетні кошти і на з'їзди, і на утримання розгалуженого господарства СПУ (будинки творчості, лікарні, офіси...).

Нинішня влада обмежується кабінетними зустрічами тільки з керівниками письменницької спілки та щедрими обіцянками благ численній армії літераторів. Але загальновідомо, що український книгодрук перебуває у злиденному становищі, книготоргівлю віддано комерційним структурам, а СПУ веде жорстоку боротьбу і за своє існування, і за своє кровне майно (ті самі будинки творчості, пансіонати, офіси, поліклініки).

Усе це зумовило те, що за два дні з'їзду про літературу говорили мало: і в звітній доповіді Ю. Мушкетика, і у виступах письменників.

Юрій АНДРУХОВИЧ, делегат з'їзду:

—Я дуже критично оцінюю роботу з'їзду. Про творчі проблеми майже не говорять. Робиться все, щоб законсервувати нинішнє становище, не дати початися конче потрібним реформам. Це шлях до знищення спілки, хоча ті, хто захищає цей шлях, упевнені, що вони рятують становище. Процес оновлення не зупинити.

Павло ЗАГРЕБЕЛЬНИЙ, делегат з'їзду:

—Спілку письменників треба зберегти, але вона має змінити свої функції. Треба не керувати літературою, а захищати, наприклад, авторські права письменників. Сподіватися мусимо не на бюджет, а на власний талант і творчий потенціал. Тому обов'язково потрібно відірватися від державної колісниці. Письменницькі спілки на національному рівні є скрізь. Одного разу в Нью-Йорку на Бродвеї я побачив апартаменти американських письменників. Офіс на дві кімнати, 3 працівники...

Аббас АБДУЛЛА (АДЖАЛОВ) — поет-шевченкознавець, генеральний консул Азербайджанської Республіки у Стамбулі (Туреччина), гість з'їзду:

—Спілка письменників в Азербайджані збереглася, а в Туреччині — їх чотири. Але ці об'єднання існують не за бюджетні кошти, а за гроші, одержані за творчу працю. Тоді легко розв'язувати всі проблеми: і соціальний захист, і пенсійне забезпечення, і заснування літературних премій.

***

Прийнявши відповідні рішення, зокрема, звернення до Верховної Ради України, Президента та уряду, ІІ(ХІ) з'їзд письменників України закінчив роботу. Та чи відповів він на актуальні питання, що стоять перед СПУ? Очевидно, ні. Отже, чекатимемо новин.

Іван ІЛЛЯШ, «Голос України»

«ДАЙОШ» ПАМ'ЯТНИКИ ВОЖДЯМ І ФЮРЕРАМ!

Скандал тижня

На Одещині, в Білгород-Дністровському, сталася дивна навіть для нашого часу подія: з дозволу міської ради народних депутатів та на кошти голови міськради в центрі міста відкрито погруддя Володимира Леніна...

Як сенсацію і скандал сприйняв цей факт провід політичного об'єднання «Державна самостійність України» (ДСУ), що надіслав до редакції факс про мітинг жителів Білгород-Дністровського. «Голова ради Валентин Дяченко та його заступник Борис Старов публічно... називали відкриття пам'ятника... «видатною подією в житті України», —зазначено в повідомленні.

Провід ні на йоту не має сумніву, що Президент України «не побачить» цієї події, як «не бачить» тисячі інших пам'ятників ворогові української державності».

Провід ДСУ, для якого державна самостійність — понад усе, застерігає: «З метою привернути увагу світової громадськості до національних проблем українців, до порушення прав людини, до, врешті, **антидержавної змови** (підкреслено мною. — **Авт.**), провід ДСУ змушений прийняти рішення встановити в 1997 році в одному з населених пунктів України погруддя Адольфа Гітлера... Якщо ДСУ не отримає згоди властей на встановлення на одній з площ, то погруддя Гітлера буде встановлено на подвір'ї одного з членів ДСУ».

На думку політиків з об'єднання «Державна самостійність України», міжнародному скандалові можна запобігти, якщо Президент Л. Кучма вживе дійових заходів з демонтажу всіх пам'ятників Леніну та інших символів російської окупаційної влади. Інакше ДСУ вже з 1 січня «починає роботу над погруддям Адольфа Гітлера, не останнього сина німецького народу».

Запитань до лідерів політичного об'єднання виникає кілька. По-перше, чому саме Гітлер, а не генерал Піночет чи, скажімо, Пол Пот, «заслуги» яких перед своїми народами не менш значимі? Де саме стоятиме «біснуватий фюрер» — у Києві чи на Закарпатті, в Криму? За чиї кошти — ДСУ чи особисто когось з його лідерів — буде зведено «прикрасу» окремо взятого міста?

Запитання до голови міськради Білгород-Дністровського у мене було одне: чи правда те, про що інформували редакцію?

—Ще 1992 року, — сказав по телефону Валентин Дяченко, — погруддя Леніна, який був і лишається для мільйонів людей генієм (злим чи добрим — інша справа), було по-варварському зруйновано. Тоді ж на міському референдумі 82,2 відсотка жителів висловилися за поновлення бюста. У 1994 році, коли мене обирали головою міськради, я пообіцяв, що волю більшості земляків (а в місті живе понад 70 тисяч чоловік) буде виконано. Свого слова я дотримав — за власні кошти поновив погруддя. А те, що я назвав це «видатною подією в житті України» — неправда.

Але правда в тому, що своїми діями Валентин Дяченко порушив указ Президента України, підписаний понад два роки тому, про «звільнення» наших міст і сіл від символів старого, імперського часу.

Людмила КОХАНЕЦЬ, «Голос України»

Осінь високого сонця

Премія тижня

Лауреат Шевченківської премії, президент українського ПЕН-клубу Євген Сверстюк цього тижня поповнив свій титул ще одним званням — видавництво «Веселка» за книжечку для дітей «Отченаш» удостоїло письменника премії імені Олени Пчілки. Євгена Сверстюка знають, шанують і люблять — від читачів «Отченашу» до «Блудних синів України»: про це свідчили багатолюддя, квіти, вітальні промови на урочистій церемонії вручення нагороди в Музеї літератури. Хоча сам письменник стримано-іронічно ставиться до пієтету на свою адресу, його справді неможливо не шанувати. Україні не бракує членів Спілки письменників і «духовних батьків нації» — в ній замало, на жаль, незрадливих і чистих духовних синів, високих розумом і щирих серцем. Євген Сверстюк не розмінював свого сумління — ні в епоху радянських концтаборів, ні тепер, коли на звання дисидента можна збити один з найсолідніших капіталів — політичний.

Кількома днями раніше в Будинку вчителя відбулася презентація нової книги Євгена Сверстюка «Шевченко і час». Один з розділів нової книги Євген Сверстюк назвав «Рік високого сонця». Автор має на увазі 1845 рік, коли «геній Кобзаря проймається таємничою силою і засіває зорі, яких ще не було над Україною».

Даруйте за мимовільний плагіат: дві події — поява нової книги і вручення високої премії Євгенові Сверстюку — перетворили для нас, його читачів, буденні дощові дні на «осінь високого сонця».

Ювілей тижня

Ярослав ЯДЛОВСЬКИЙ, Укрінформ

Театральні традиції Закарпаття

Фрагменти з кращих вистав Закарпатського українського музично-драматичного театру прикрасили творчий вечір в Ужгороді, присвячений 50-літтю цього мистецького закладу. Ювілярів тепло вітали вдячні глядачі, колеги з інших театрів. Провідних режисерів та акторів нагороджено грамотами Міністерства культури і мистецтв України, обласної держадміністрації.

Закарпатський муздрамтеатр — гідний спадкоємець «Руського театру товариства «Просвіта» (1921-29 роки), підвалини якого заклав корифей національної сцени Микола Садовський. У повоєнні роки його традиції продовжив Закарпатський обласний муздрамтеатр, який 7 листопада 1946 року прем'єрою вистави «Під каштанами Праги» за п'єсою К. Симонова відкрив свій перший сезон.

Справу М. Садовського упродовж наступного 50-ліття продовжували талановиті режисери В. Магар, Г. Ігнатович, Я. Геляс, Ю. Горуля, В. Авраменко, актори О. Корнієнко, М. Харченко, І. Чуєнко, М. Оленчук, Л. Іванова, В. Костюков та інші.

Ганна РОМАНЦОВА, «Голос України»

3 листопада 1941 року було зруйновано Успенський собор — перлину православного зодчества

Дата тижня

Це архівне фото до редакції принесла Алла Мальчик —молодший науковий співробітник музею «Києво-Печерська Лавра». На ньому те, що залишилося після вибуху. Уламки віри у майбутнє людства...

Німецька фотохроніка зафіксувала навіть момент вибуху, що разом з іншими фактами, на думку науковців, спростовує версію про «руку НКВС» у цій варварській акції. Документально підтверджено, що за кілька днів до вибуху з території лаври було відселено частини СС, а сам монастир з прилеглими вулицями та схилами замкнено в кільце оточення.

Втім, дискусії про ідеологів і виконавців цього злочину не можна вважати закінченими. Тож залишимо минуле історикам, поговорімо про речі очевидніші.

Цього тижня у Києві відбувся хресний хід ченців Печерської лаври з вимогою повернути їм приміщення, що знаходяться в користуванні світських організацій. Деякі політики спробували використати інцидент для підвищення власного рейтингу, деякі пообіцяли розібратися.

Є питання власності, є питання збереження пам'ятки, занесеної до реєстру ЮНЕСКО, є, нарешті, питання етичні. Не приведи, Господи, щоб на зміну комуністичному гаслу радянських часів «Ченці —криваві вороги трудящих» — у лаврі з'явилося інше «Музей — кривавий ворог ченців». Втім, можливо, я просто драматизую події.

У неділю, 3 листопада, і миряни, і віруючих об'єднає благодійна акція пам'яті Успенського собору. Митрополит УПЦ (Московського патріархату) Володимир відправить молебень, музей організує фотовиставку, присвячену подіям 41 року, наповниться копилка для пожертвувань на відбудову собору. Прийдіть і ви, якщо маєте час, приведіть своїх дітей і розкажіть їм, що сталося 55 років тому. Можливо, тоді їм легше буде зрозуміти все інше.

Життя рад: самоврядування

ТРУСКАВЕЦЬ — своєрідна «візитка» не тільки західного регіону, а й усієї країни. Бо поправляти здоров'я приїжджають сюди і з-поза меж України, зокрема з Росії, Молдови, країн Прибалтики і Середньої Азії. Причому той потік, що особливо відрадно, дедалі збільшується.

Отже, на відміну від інших міст обласного підпорядкування й особливо райцентрів, курорт вигідно відрізняється тим, що дещо кращий вигляд має в економічно-фінансовому плані. Принаймні зарплату працівникам бюджетної сфери тут виплачують вчасно.

Мало того, постійно «заробляючи» гроші, Трускавець фінансово підтримує ще декілька районів області. Адже майже половина податкових відрахувань, зроблених на території міста, потрапляє в обласний бюджет і назад не повертається.

Зрештою: курортне містечко у передгір'ях Карпат стало для області добрим ринком збуту. І насамперед сільськогосподарської продукції. Дедалі більше з'являється у Трускавці і фірмових магазинів. Зокрема, відома кондитерська фірма «Світоч» має тут чотири магазини. І не шкодує.

А що думає з цього приводу голова Трускавецької міської ради Богдан МАТОЛИЧ? З ним і зустрівся оглядач нашої газети.

Трускавець «заробляє» гроші. І чималі.

Та місто ледве зводить кінці з кінцями. Чому?

—Богдане Михайловичу, цілющі трускавецькі джерела не міліють, потік бажаючих поліпшити здоров'я на курортах вашого міста збільшується — отже, і міська казна не порожніє. Як ви розпоряджаєтеся тими коштами? Чи вистачає їх для потреб міста?

—Надходження справді є. І чималі. Але розподіл тих коштів вочевидь не відповідає нашим інтересам і потребам.

Міркуйте самі, 45 відсотків податкових надходжень «з'їдає» обласний бюджет, 34 відсотки віддаємо в державний. Нам залишаються якщо не крихти, то доволі мало. Тому й стає можливою абсурдна ситуація: 90 відсотків підприємств і санаторіїв, розташованих у межах міста, працюють рентабельно, а грошей у міській казні — катма! І спробуй-но за такої ситуації пояснити мешканцям міста, а то й деяким керівникам, чому не ремонтуємо вчасно житло, не асфальтуємо належним чином вулиці, чому не робимо вчасно багато чого іншого, вкрай потрібного для міста. А в області 14 районів «сидять» на дотації і, по суті, живуть за кошти таких, як ми.

Як на мене, то конче треба переглянути фінансово-бюджетну систему в нашій державі. І там, де міста можуть заробляти на себе, дати їм нормально працювати, створити для них відповідні умови, а не робити «зрівнялівки», як то було за часів соціалізму.

—Трускавецька вода — унікальна, їй немає аналогів. Принаймні в Україні і в ближньому зарубіжжі. Саме своїми лікувальними властивостями вона і приваблює людей з країв далеких і близьких. Але світових курортних стандартів Трускавець явно не сягає. Що насамперед треба зробити, аби ситуацію кардинально змінити?

—Справді, найбільше наше багатство — це унікальні джерела, унікальна природа, яку, на щастя, обминула радіоактивна пилюка від чорнобильського вибуху. І їдуть люди звідусіль, щоби попити водички, подихати цілющим повітрям.

Але є проблеми, які не дають нам змоги стати відомим — і престижним — міжнародним курортним центром. По-перше, нам конче потрібна сертифікація послуг і джерел, відповідно до європейських стандартів. Щоби отримати її, треба пройти нелегкий шлях, оскільки тим займається європейська асоціація бальнеологічних курортів. І саме за її сприяння з допомогою відомих експертів можна одержати ці важливі документи.

По-друге, ми відстаємо від відомих курортів за своєю інфраструктурою. Бо ще донедавна курорт розвивали інтенсивним методом, збільшували ліжко-місця. Про інфраструктуру, звісно, ніхто не думав, чи, точніше, все це відкладали «на потім». Аби людина мала змогу десь поїсти і притулити голову на ніч. А без іншого обійдеться.

Сьогодні ситуація змінилася. З'явилися люди з тугими гаманцями. Вони на гроші не скупі, аби мати комфортніші умови. Скажімо, в санаторіях «Карпати», «Бескид» чи «Кришталевий палац» путівка коштує тисячу і більше гривень. Але місця там не порожніють, бо створено найсприятливіші умови для лікування і відпочинку. А туди, де менше комфорту, за путівку треба платити менше, значно менше.

Таким чином, лише європейська сертифікація послуг і джерел та істотне поліпшення курортної інфраструктури дасть нам змогу приймати відпочивальників за міжнародними стандартами.

—Отже, є орієнтири. Та де взяти кошти? Скажімо, для курортної інфраструктури?

—Є два варіанти. Або гроші самому заробити, або залучити до цієї справи інвесторів. Правда, перший варіант за нинішньої фінансово-бюджетної політики нереальний. Так, ми розуміємо, що в державі є армія, є інші структури, які треба годувати. Але водночас має бути державне розуміння, що Трускавець — не перше-ліпше провінційне містечко, а величезний оздоровчий центр для всієї України. І не тільки для неї. Тобто величезна міжнародна оздоровниця. І держава, очевидно, має всіляко підтримувати розвиток цієї оздоровниці, має дбати про неї. Бо то і її здоров'я, і її майбутнє.

А інвестиції з'являться тоді, коли в Трускавці, як і в інших курортних містах, буде змінено податкову практику. Коли інвестор бачитиме, що зароблені ним гроші «працюють» в основному на місто, де він робить бізнес, а не «відпливають» у столицю, не зникають, мов вода у піску, по всій області. Та й без приватизації землі, без удосконалення майнового законодавства інвестор, особливо зарубіжний, до нас не прийде.

А що стосується нашого, українського, то ми з ним працюємо. Чимало підприємств із Києва, Дніпропетровська, Запоріжжя, Кривого Рога, з інших міст хочуть мати в нашому місті свої санаторії. Отож пропонуємо їм окремі будинки або відводимо земельні ділянки, де вони будують оздоровниці. Таким чином і з'явилися пансіонати «Аркадія», «Арніка» і «Лісова пісня», які належать тресту «Київміськбуд-1», корпорації «Укргаз» і Дрогобицькому нафтопереробному заводу.

—Наскільки мені відомо, підготовлено для розгляду у Верховній Раді проект закону «Про курорти». Що ви від нього насамперед очікуєте?

—Потреба в такому законі назріла давно. Бо лише з його появою можна буде розв'язати багато вузлових проблем, чого без відповідної законодавчої бази зробити неможливо. Я чув про цей проект. То вже четвертий чи п'ятий варіант. Та всі вони народжуються в чиновницьких кабінетах, без урахування думок людей «знизу», тих, які безпосередньо причетні до курортної справи. А воно як у народі кажуть? Одна голова — добре, а дві — ліпше.

—Трускавець — це не тільки велика оздоровниця нашої країни. Але й місто, яке приваблює артистів, художників, науковців. Тут проходять популярні музичні фестивалі і конкурси, міжнародні пленери митців, сюди щороку на свої семестри з'їжджаються провідні українські економісти на міжнародний семінар «Інтереко»... Отже, проблема створення сучасної інфраструктури набирає особливої гостроти. Щоби кожний гість чи відпочивальник мав максимум зручностей, міг цікаво і з користю для себе провести час.

—Ми це добре розуміємо. Як і те, що потік бажаючих підлікуватися цілющою «Нафтусею» рік у рік зростатиме. Зрештою, хочемо, щоби наше місто стало фестивально-культурним центром.

Група науковців розробляє програму курортополісу «Трускавець», реалізація якої дасть змогу ефективніше використовувати наші рекреаційні ресурси, а також зробити місто зручнішим, привабливішим, зманливішим для кожного.

Щоби кожен, хто бодай раз у нас побував, неодмінно прагнув приїхати вдруге-втретє.

Але знову ж таки без істотної зміни фінансово-бюджетних відносин між курортом і державою, без лібералізації податкової політики нам цього не зробити.

І жоден інтелект нам не зарадить.

Розмову вів
Володимир КРАСНОДЕМСЬКИЙ.

Іван КУЦАН, директор палацу культури і техніки АТ «Ватра»

Прийдіть і залишіться з нами!

Нам пишуть

ТРИВОЖНО стає на душі, коли навкруги тільки й чуєш: від зарплати до зарплати не «дотягуємо». Та і як «дотягнути», коли ту зарплату люди нерідко місяцями не бачать. То що, відмовитися від усього духовного, зосередити свої зусилля лише на пошуках хліба насущного?

Нині нам, працівникам культури, справді нелегко. Особливо в провінції, де гостріше, значно гостріше відчуваємо на собі тяжкий каток економічної кризи. Отож є надія лише на людей, на особистості, які вміють робити власну справу всупереч, наперекір обставинам.

Їм, правда, як і всій нашій національній культурі, можуть істотно допомогти меценати. Тим паче, що вони в нас колись були. Згадаймо хоча б імена Терещенків —батька і сина, Бродських, Б. Ханенка, М. Дегтярьова, С. Могилевцева, Г. Гладинюка та інших. Дехто з «нових українців» пробує їхні добрі справи продовжувати. Але то дуже непевні й поодинокі кроки. І здебільшого у столиці.

У провінції меценатів поки не видно. З'являються спонсори, і то хирляві якісь. Напевно, поки що немає у багатих людей потреби в культурі. Зрештою, щоб цю потребу сформувати—виохати, треба мати цілу партитуру обставин і життя не одного покоління. Та й меценатів має всіляко підтримувати і стимулювати державна політика. Тим часом держава, хоч як це парадоксально, чинить навпаки — своїм негнучким законодавством перешкоджає вкладанню коштів у культуру, що взагалі неприпустимо.

За всіх цих обставин ми ще живемо і працюємо. Можливо тому, що на світлотехнічній фірмі «Ватра» завжди дбали про художньо-естетичне виховання, плекали високий дух інтелігентності, формували атмосферу глибокої культури та поваги до людської особистості. Фірма, яку очолює майже двадцять років мудрий і далекоглядний керівник Роман Яремчук, завжди підтримувала свій палац культури, наші мистецькі колективи. У скрутний для підприємства час потужний у Тернопілі заклад культури не відчуває себе покинутим, усі труднощі ділить разом із фірмою.

Підтримує нас й обласне управління у справах молоді. Спільними зусиллями ми й сформували нові методики, спрямовані на змістовне культурне дозвілля молоді, на підтримку молодіжних талантів та інтересів, на підготовку нових імпрез для молодих. Так, у січні 1995 року народилося спільне формування обласного управління у справах молоді та палацу культури «Ватра».

Певна річ, новостворений обласний молодіжний культурний центр не може розв'язати всіх молодіжних проблем, проте суперечності між змінами культурних запитів молоді і неспроможністю закладів культури реалізувати ці запити намагається долати. Торік на різноманітних заходах нашого центру побувало майже 20 тисяч молодих людей. Це школярі, студенти, молоді робітники, працівники сільського господарства, військові... Молоді люди спраглі за увагою, душевним теплом, за справжнім мистецтвом. І ми хочемо це їм повернути, наскільки це в наших силах. Дати можливість постійно зустрічатися з красою: прийти у світський салон, послухати концерт камерної музики, замислитись перед художніми полотнами на самоті... А той, кого не задовольняють традиційні форми відпочинку, може завітати до вар'єте чи на дискотеку, на різні нічні імпрези та шоу. Добра кухня, чудовий зал, нові програми. Молодих чекають у театрі естради, в шоу-театрі «Водолій», у дитячому театрі естради, у Галицькому камерному оркестрі, ансамблі естрадного танцю «Фортуна», клубі бального танцю «Арс», художній студії, школі естрадного мистецтва, клубі «Перлина», у технічних гуртках.

Як бачите, є з чого вибирати. Мало того, ми працюємо за девізом: «Навіть якщо ви не вважаєте себе талановитим, усе ж таки прийдіть і залишіться з нами!».

А тепер огляньмося навкруги і чесно зізнаймося перед собою: чи скрізь молода людина може реалізувати свої культурні запити і задовольнити естетичні потреби? Хто цим сьогодні займається систематично, цілеспрямовано? Робітничий або сільський клуб відлякує пусткою. Потреба і можливість істотних змін у культурницькій політиці аж ніяк не збігаються. Немає впевненості у тому, що запровадження нових умов господарювання у закладах культури змінить ситуацію на ліпше. Бо сама культура заробити на себе неспроможна. І не лише у нас — у цілому світі. А надають з бюджету мізер. Звідси —і така вбога робота, що ледь жевріє. Від профспілкових будинків культури одні просто відмовилися, інші навіть за всього їхнього бажання не можуть ці будинки утримувати. А шкода, бо там зібрано потужний потенціал професіоналів, є добра матеріальна база.

Сьогодні йдеться про те, щоб не забрати в культури останні крихти. Не секрет, що її працівники вже протягом багатьох років відчувають до себе нетерпимість і навіть агресивність. То до чого ми, зрештою, прийдемо, коли не вкладатимемо нічого в культуру, в людську душу?

Тернопіль.

Мал. Анатолія АНДРЄЄВА.

Роман ШПЕК, голова Національного агентства України з реконструкції та розвитку, народний депутат України

Село потребує власника. Але ефективного

***З**А ВСІХ РОЗМОВ і гасел про пріоритетність розвитку сільськогосподарського виробництва дедалі очевиднішим стає і таке. Аграрному секторові нашої економіки не тільки не вдалося уникнути проблем, властивих для інших економічних сфер, він зіткнувся — і доволі гостро! — зі специфічними проблемами, розв'язання яких потребує докорінно нових підходів.*

Точка зору

Запізнілі радикальні економічні реформи, за які взялися реально лише наприкінці 1994 року, певна річ, не могли дати очікуваного результату. Бо розкручування маховика гіперінфляції, яка в 1993 році сягнула десяти тисяч (!) відсотків протягом року, призвело до «вимивання» обігових коштів підприємств, що за умов недостатнього розвитку нашої банківської системи практично перекрило доступ сільськогосподарським підприємствам до фінансових ресурсів.

До негараздів, характерних для всієї української економіки, додалися і такі специфічні «аграрні» проблеми, як зношеність парку сільськогосподарської техніки, яка й до того не відзначалась особливою ефективністю: під час збирання врожаю комбайнами, виробленими в СРСР, втрачалося понад 25 відсотків урожаю, зменшення посівних площ, виснаження грунтів, нестача мінеральних добрив. Криза сільськогосподарського виробництва спричинила й руйнування інфраструктури села, занепад його соціальної сфери, врешті-решт, почалася руйнація самого укладу сільського життя.

Звертає на себе увагу й те, що український аграрний сектор потрапив у скруту в період, коли держава, яка традиційно опікувалася сільським господарством, більше не може цього робити старими методами. З початком переходу до нових реформ господарювання, за яких критерієм ефективності виробництва є не кількість одиниць виробленої продукції, а здатність отримувати прибуток, аграрному секторові нічого не залишається, як прийняти «правила гри», відпрацьовані на цілому народногосподарському механізмові. Стрижнем його механізму має стати ефективний власник, без чого аграрний сектор не зробить кроку вперед.

Сьогодні на базі нової Конституції треба створити умови, за яких суб'єкти господарювання зможуть брати на себе відповідальність за розв'язання конкретних проблем. І відповідальність не декларативну, а конкретну, пов'язану з матеріальними набутками або втратами. За умов, що склалися в Україні, створення ефективного власника — це насамперед створення господарчих одиниць, які отримають доступ до фінансових ресурсів, а головне — зможуть ними ефективно розпорядитися. Йдеться не так про дрібні фермерські господарства, як про спілки співвласників, об'єднаних спільним інтересом у вигляді паїв підприємства та послідовною економічною політикою підприємця, який володіє контрольним пакетом акцій.

Саме великі сільськогосподарські підприємства зможуть робити значні інвестиції у виробництво, залучаючи для цього зовнішні кредитні ресурси. Ще важливішою видається потреба інтегрувати та використати досвід наших спеціалістів, який за дрібнотоварного виробництва може не знайти застосування. Великі підприємства зможуть також фінансувати затрати на майбутні періоди і впроваджувати найновіші комплексні технології.

Отже, середні та великі сільськогосподарські підприємства, 51 відсотком акцій яких володіє власник підприємства, а рештою — пайовики, зможуть отримати довготермінові кредити — внутрішні або зовнішні, залучити технічну допомогу й «запустити» механізм сільськогосподарського виробництва. Звісно, розробивши попередньо бізнес-план, бо грошей під самі запевнення, які не мають реального грунту, ніхто не дасть.

Сільське господарство може стати тим локомотивом, який витягне з кризи всю нашу економіку. Адже, реалізовуючи вироблену продукцію, селяни збільшать свою купівельну спроможність і створять передумови для збільшення пропозиції промислової продукції на внутрішньому ринку. А це, в свою чергу, пожвавить роботу багатьох наших «лежачих» підприємств.

Є й простіше тлумачення шляху до підвищення життєвого рівня населення. Сплачуючи зі своїх прибутків податки, селяни отримають змогу розвивати соціальну сферу, занепадом якої лякають обивателя противники ринкових перетворень на селі. Для того, щоб остаточно вибити грунт з-під ніг людей, які спекулюють на труднощах перехідного періоду, можна законодавчо зобов'язати власників сільськогосподарських підприємств перераховувати 26 відсотків з прибутку на розвиток соціальної сфери. Так чи інакше, але така схема буде ефективна, ніж нині діюча. Чи, точніше, недіюча, бо через те, що немає прибутків, багатьом підприємствам просто нема з чого платити податки.

Звичайно, на практиці все може бути складніше, ніж у викладеній схемі. Реалізація запропонованої схеми ускладнюється тим, що для її впровадження недостатньо обмежитися кількома заходами чи кампаніями. Треба створити розгалужену мережу агентств, які реально сприятимуть приватизації та постприватизаційним процесам на селі. Функцію сприяння економічним реформам в аграрному секторі могли б узяти на себе регіональні агентства економічного розвитку (РАЕР).

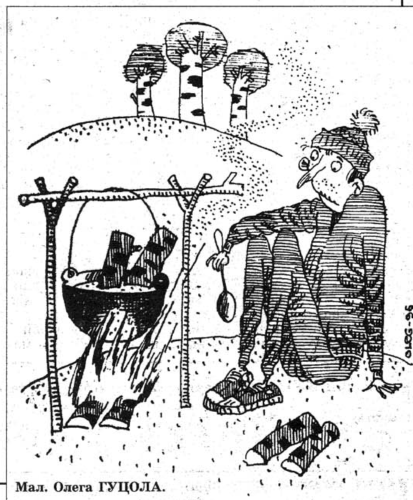
Наявні державні та суспільні інституції сьогодні не готові взяти на себе роль прискорювачів процесу реформування в агросекторі. Тож треба створити нові інституції, які на практиці сприяли б здійсненню програми приватизації, створенню моделі післяприватизаційного розвитку, залученню передових технологій, розробленню та впровадженню інвестиційних проектів, створенню комп'ютерної мережі інформаційного забезпечення.

Агентства економічного розвитку можна створити на трьох рівнях: національному, регіональному та районному. Ці структури можуть мати приватний або державно-приватний юридичний статус. Для кращого сприйняття структур у суспільстві доцільно, щоб співзасновниками агентств у регіонах стали найвпливовіші місцеві підприємства різних форм власності, які мають у статутному фонді однакову кількість акцій. Надзвичайно важливо, щоб з перших кроків роботи агентств між ними та місцевими органами влади складалися ділові стосунки.

Важливим завданням агентств є надання комплексу послуг суб'єктам господарювання на всіх напрямах реформування агросектора. Бо створення власника на основі приватної власності окремого громадянина без післяприватизаційної підтримки (фінанси, технології, управління) тільки дискредитує ідею. З другого боку, залучення фінансових ресурсів до неефективного господарства є недоцільне, а залучення цих ресурсів із зовнішніх джерел без гарантій уряду — практично неможливе.

Для створення приватних господарських підприємств важливо запропонувати не тільки організаційно-технічну схему паювання, а й підготувати підприємство, яке має борги, до паювання. Треба зайнятися реструктуризацією боргів перед бюджетом та суб'єктами підприємницької діяльності. Сьогодні ці борги здаються безнадійними, але на базі ефективно організованого виробництва їх можна погасити, можливо, із дисконтом.

Здійснення кількох пілотних проектів у сільському господарстві із залученням кредитних ресурсів на умовах комплексного постачання матеріально-технічних ресурсів та ноу-хау створило б сприятливі умови для залучення прямих приватних інвестицій в українське сільське господарство. А прямі інвестиції — це вже реальне джерело, яке може серйозно сприяти піднесенню сільського господарства та економіки України загалом.

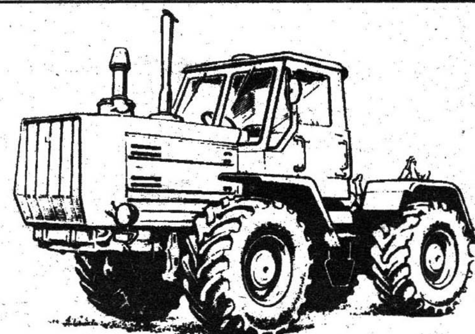
Мал. Олега ГУЦОЛА.

ХАРКІВСЬКИЙ ТРАКТОРНИЙ ЗАВОД

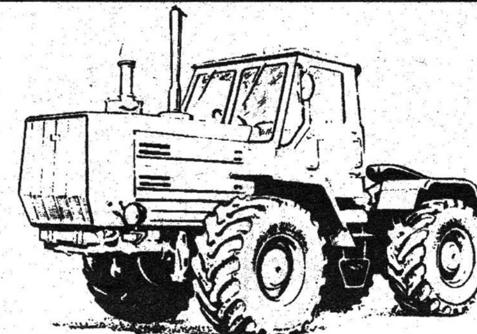
ПРОПОНУЄ ШИРОКИЙ ВИБІР ТРАДИЦІЙНОЇ І НОВОЇ ПРОДУКЦІЇ

Трактори ХТЗ — це:

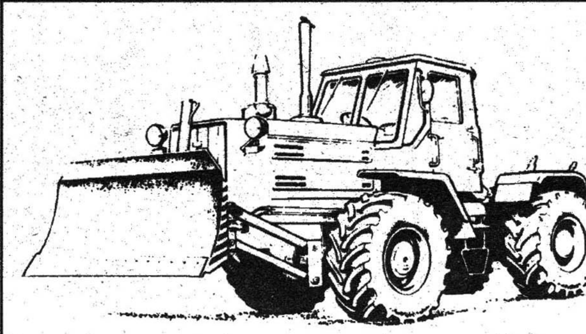
- надійність, ефективність, економічність;
- висока продуктивність;
- сервісне обслуговування і забезпечення запасними частинами.

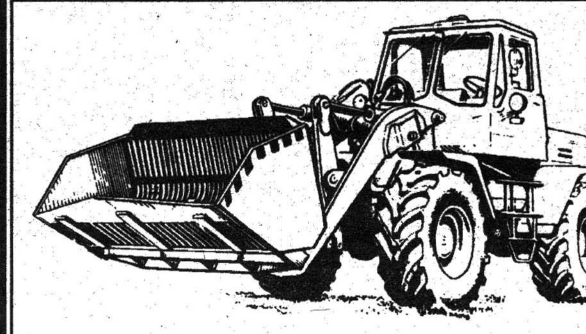
Т-150К-05, Т-150К-06, — колісний сільськогосподарський трактор загального призначення з гідрофікованою механічною трансмісією, що перемикається на ходу та з механічною трансмісією
—потужність двигуна СМД-62, к. с. 165
—діапазон швидкостей, км/год. . . . . .3,36 — 32,1

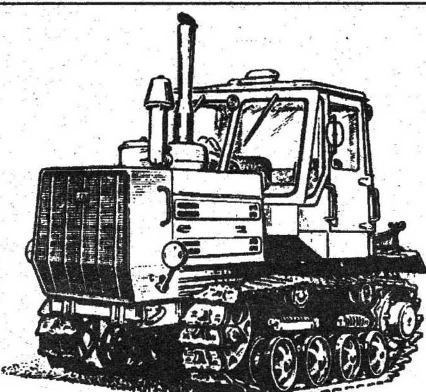
Т-150К-05-16 — промисловий трактор-тягач для виконання шляхо-будівельних та транспортних робіт
—потужність двигуна, к. с. .165
—діапазон швидкостей, км/год. . . . . 011—44,5.

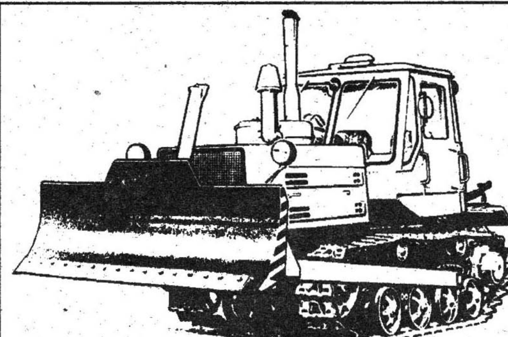
Т-150КД-05 — колісний сільськогосподарський трактор з бульдозерним обладнанням
—потужність двигуна СМД-62, к. с. 165
—штовхальне зусилля, кг .4000.

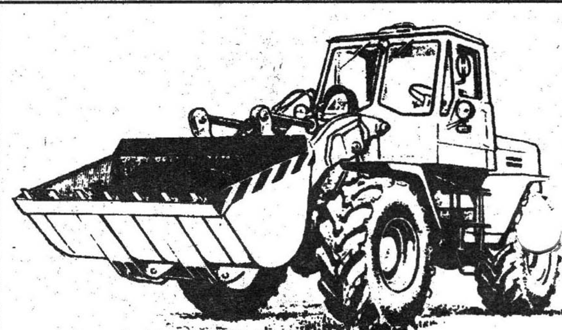
Т-156А, Т-156Б-01 — колісний фронтальний буряконавантажувач
—потужність двигуна СМД-19Т.05, к. с. 145
—потужність двигуна СМД-62, к. с. 165
—вантажопідйомність, кг . . . . .2000.

Т-150А-05/06 — гусеничний сільськогосподарський трактор загального призначення
—потужність двигуна СМД-19Т.06/20Т.06, к. с. 130
—потужність двигуна СМД-60, к. с. 150
СМД-20Т.06 — із пусковим двигуном.

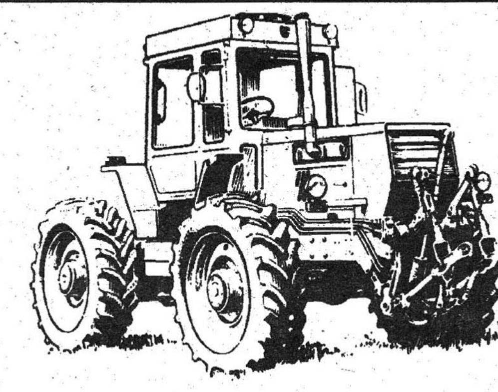
Т-150Д-05 — гусеничний сільськогосподарський трактор з бульдозерним обладнанням
—потужність двигуна СМД-60, к. с. 130
—штовхальне зусилля, кг . . . . .5000.

Т-156А-05, Т-156Б-05 — колісний фронтальний навал вач
—потужність двигуна СМД-19Т.05, к. с. 145
—потужність двигуна СМД-62, к. с. 165
—вантажопідйомність, кг .3000.

Т-151К-08 — колісний сільськогосподарський трактор загального призначення
—потужність двигуна СМД-62, СМД-63, к. с. 165
—тягове зусилля, кгс . . . . .3000.

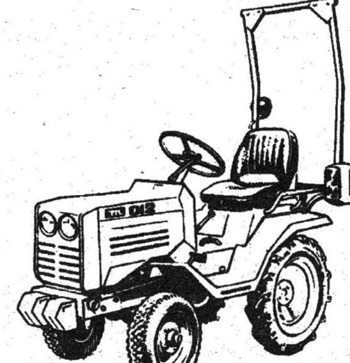
ХТЗ-121 — орно-просапний трактор з гідрофікованою механічною трансмісією, що перемикається на ходу
—потужність двигуна, к. с. . . . . . . .120 (перший діапазон)
к. с. . . . . .145 (другий діапазон)
—тягове зусилля, т . . . . .3.

Застосування на тракторах типу Т-150 двигуна СМД-19Т та СМД-20Т забезпечує такі переваги:

—економію пального від 5 до 35 відсотків залежно від робіт;
—поліпшення умов праці за рахунок однокаскадного пуску;
—підвищення надійності трактора;
—зменшення трудомісткості технічного обслуговування;
—зниження ціни трактора від 3 до 6 відсотків.

Т-25ФМ — сільськогосподарський універсальний трактор
—потужність двигуна Д-120, к. с 29
—тягове зусилля, кгс . . . . .650.

Т-012 — сільськогосподарський малогабаритний універсальний трактор для механізації робіт у садах і на городах, заготівлі кормів і транспортування вантажів
—потужність двигуна СК-12, к. с. 12
—тягове зусилля, кгс . . . . 200.

ХТЗ-2511 — універсальний колісний трактор
—потужність двигуна Д-120, к. с. 29
—тягове зусилля, кгс . . . . .650.

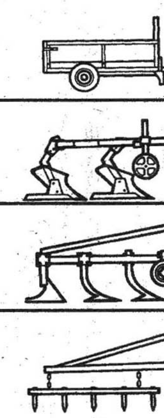

ХТЗ-25ПК — трактор-навантажувач фронтальний, призначений для виконання вантажно-розвантажувальних робіт у сільському і комунальному господарствах, промисловому будівництві і виробництві
—потужність двигуна, к. с. 27
—вантажопідйомність, кг 450
—місткість ковша, м³ 0,25
—висота розвантаження, м .1,8.

Трактори поставляються з наборами сільгоспмашин виробництва ХТЗ

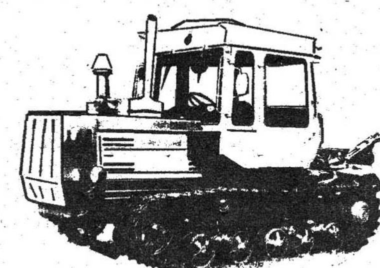
ДЛЯ Т-012

Напівпричіп ПТС-Т-05
—вантажопідйомність, кг 500,
—об'єм кузова, м³ 0,37,
—маса, кг . . . . .127.
Плуг ПМ-20
—ширина захвату, м 0,2,
—глибина обробітку, см. . . .15 — 18,
—робоча швидкість, км/год . .3 — 4,
—маса, кг . . . . .33.
Культиватор КП-1,1
—ширина захвату, м 1,1,
—глибина обробітку, см . . . .10 — 15,
—робоча швидкість, км/год . .5 — 7,
—маса, кг . . . . .65.
Навіска борін БН - 1,35
—ширина захвату, м 1,35,
—глибина обробітку, см . . . . .6 — 8,
—кількість борін, шт . . . . 3.
—робоча швидкість, км/год. . . . . .7.

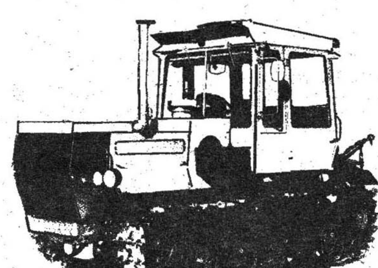
ДЛЯ Т-25ФМ

Напівпричіп ПТС-1,5-30
—вантажопідйомність, кг 1500
—об'єм кузова, м³ 1,9,
—маса, кг . . . . .800.
Плуг ПН-2-25-06
—ширина захвату, м . . . . .0,5.
—глибина обробітку, см. 20,
—робоча швидкість, км/год . . . .4—6,
—маса, кг . . . . .130.
Культиватор КОН-26-06
—ширина захвату, м. . . . . .1,75.
—глибина обробітку, см. . . . .6 — 12.
—робоча швидкість, км/год. . 5 — 6,
—маса, кг . . . . .200.
Навіска борін НБ-5-06
—ширина захвату, м 5,
—глибина обробітку, см. 5,
—кількість борін, шт. 12,
—робоча швидкість, км/год. 7

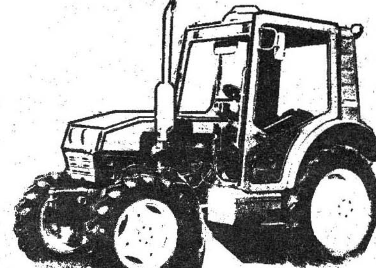
Нові розробки

ХТЗ-200 — сільськогосподарський гусеничний трактор загального призначення:
— потужність двигуна СМД-6021.01 — 200 к. с.;
— діапазон швидкостей — 1,36—16,6 км/год.

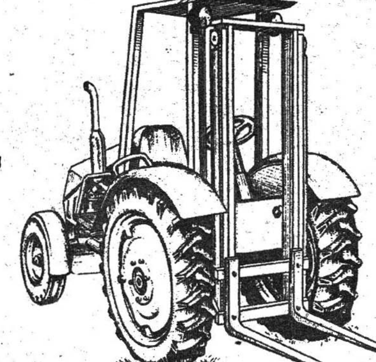
Нові розробки

ХТЗ-180Р — сільськогосподарський гусеничний трактор загального призначення:
— потужність двигуна СМД-35 — 180 к. с.
— діапазон швидкостей — 4,3—15,6 км/год.

Нові розробки

ХТЗ-5020 — універсальний колісний трактор загального призначення:
— потужність двигуна Д-144 — 52 к. с.;
— діапазон швидкостей — 0,49—29,7 км/год.

Нові розробки

ХТЗ-25ПВ — вилковий навантажувач:
— потужність двигуна Д-120 — 29 к. с.;
— вантажопідйомність — 1,6 тонни;
— максимальна висота підняття вантажу — 3300 мм.

Нові розробки

ХТЗ-3130 — універсальний колісний трактор загального призначення:
— потужність двигуна Д-120—30 к. с.,
СМД-1800 —36 к. с.;
— діапазон швидкостей — 0,6—30 км/год.

Крім того, ХТЗ реалізує товари народного вжитку:

- газовий побутовий опалювальний апарат (АОГВ) для водяного обігрівання житлових і службових приміщень площею до 200 м²;
- замки врізні та накладні;
- запчастини для автомобілів ВАЗ — фільтри повітряні та мастильні, вали розподільні та важелі клапанів.

ЗАЯВКИ ПРИЙМАЮТЬСЯ ВІД ОРГАНІЗАЦІЙ, ФЕРМЕРІВ ТА ПРИВАТНИХ ОСІБ

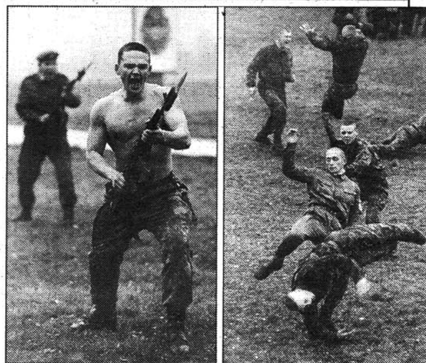
АДРЕСА ЗАВОДУ: 310007, ХАРКІВ, МОСКОВСЬКИЙ ПР., 275.

ТЕЛЕТАЙП: 125221 «ТРАК». ТЕЛЕФАКС: (0572) 94-17-60 ☎ ТЕЛЕФОНИ: (0572) 95-22-60, 93-51-79, 95-76-42.

Анатолій БАНДУС, журналіст; Сергій КОВАЛЬЧУК, «Голос України» (фото)

Гвардійці вміють усе

4 листопада 1996 року Національна гвардія України святкуватиме свій п'ятирічний ювілей. Створена для захисту конституційного ладу, гвардія за короткий термін зарекомендувала себе як мобільна, добре підготовлена бойова одиниця.

Напередодні свята гвардійці запросили до свого навчального центру, розташованого поблизу Києва, високих гостей — військових аташе при посольствах іноземних держав, акредитованих в Україні. Дипломати й раніше неодноразово виявляли бажання познайомитись з Національною гвардією, про яку багато читали і чули.

Вітаючи військових аташе, командувач НГУ генерал-лейтенант гвардії Ігор Вальків зазначив: «Наша гвардія — це національне формування, а бійці — українські хлопці, які можуть усе».

Гості переконалися в цьому, побачивши на власні очі, як гвардійці володіють прийомами рукопашного бою, їх уміння звільнити заручників, знешкодити терористів, захопити двоповерховий будинок... Все це робилося професійно і швидко.

Прикордонні війська: п'ять років у боротьбі з нелегальними мігрантами і внутрішніми проблемами

ПРИКОРДОННІ війська посіли гідне місце в системі національної безпеки України. І свій ювілей вони зустрічають хоча і як новостворений, але вже цілком життєздатний військовий організм.

Напередодні святкування 5-ї річниці Прикордонних військ суверенної держави на запитання «Голосу України» відповідає перший заступник голови Держкомітету — начальник штабу Прикордонних військ України генерал-майор Павло ШИШОЛІН.

Шлях від листопада 91-го року до листопада 96-го, справді, не був устелений трояндами. Ось тільки деякі цифри, які промовисто свідчать про обсяг роботи, виконаної прикордонниками. За цей час затримано 67718 порушників кордону, вилучено майже 25 тис. одиниць зброї, понад 2,5 млн. штук. боєприпасів, більш як 12 тонн наркотичної речовини. Отож, можна констатувати, що за минулих п'ять років Прикордонні війська стали цілісним військовим організмом, який сьогодні здатний сповна виконувати покладені на нього завдання.

Це наш головний здобуток.

— Та коли б поменшало проблем, ваші успіхи на цьому шляху були б, напевно, ще вагоміші...

— Справді, не все заплановане змогли втілити в життя. По-перше, через те, що лише наприкінці 1995 року ми повністю підготували Концепцію охорони державного кордону. Розроблено також Комплексну програму розбудови державного кордону. Але цілий блок розділів цього документа сьогодні не знайшов, скажемо так, свого фізичного відображення внаслідок недостатнього, навіть вкрай низького рівня фінансування: цього року нас профінансували на 48 % від офіційно запланованого бюджетом. Нам заборгували приблизно 20 мільйонів гривень. Отже, заходи, спрямовані на виконання Комплексної програми розбудови державного кордону (серед них — подальше облаштування пунктів пропуску й доведення їх до справді європейських стандартів, цілеспрямована підготовка кадрів та ін.), залишилися лише на папері.

— П'ятиріччя пройшло для Прикордонних військ під прапором боротьби з нелегальною міграцією?..

— Проблема боротьби з нелегальною міграцією для нас, справді, одна з найактуальніших і найгостріших. У середньому за добу вартові українського кордону стають на перешкоді приблизно 40—50 таким «горе-мандрівникам». Війська протягом кількох років за цілком об'єктивних обставин не були здатні виконувати це завдання в повному обсязі. Практично не було чіткої нормативної бази стосовно цього напряму. А без неї, погодьтеся, ефективно перешкоджати задумам і діям нелегалів ми не могли. Але тепер ситуація дещо змінилася на краще. Ми вже, нарешті, маємо розроблену висококваліфікованими фахівцями і затверджену постановою Кабінету міністрів Комплексну програму боротьби з нелегальною міграцією. Вона покладає саме на Прикордонні війська основний тягар «роботи» на державному кордоні. Крім того, згідно з розпорядженням Президента України, Прем'єр-міністра ми працюємо над єдиною державною міграційною політикою. Паралельно створюємо єдиний державний орган, який боротиметься з нелегальною міграцією більш конкретно й цілеспрямовано.

— З часу створення суверенною державою власних Прикордонних військ Держкомкордон України провадив активну цілеспрямовану роботу з договірно-правового оформлення кордону України з усіма суміжними державами. І хоч як дивно, з найбільшими труднощами ми зіткнулися на українсько-російській ділянці кордону. Цікаво, чому?

— Я сказав би, що сьогодні питання правового оформлення й підтвердження наших державних кордонів перебуває у значно кращому стані, ніж це було на початку нинішнього року.

Договірно повністю оформлено кордон з Польщею. Розроблено цілий блок документів, які чітко регламентують і міждержавні відносини, пов'язані з розв'язанням прикордонних питань, і ті, що стосуються режиму кордону, а також взаємовідносини наших прикордонних відомств. Це саме можна сказати про відносини з нашими словацькими та угорськими колегами. Щодо останніх, у листопаді цього року плануємо підписання блоку документів, що регламентують, зокрема, роботу головних прикордонних уповноважених і прикордонних уповноважених. Можна констатувати значні позитивні зміни в ході договірно-правового оформлення державного кордону з Білоруссю, до завершення наближається його делімітація. Залишається ще вирішити декілька питань, які становлять лише процентів п'ять від загального обсягу вже проведеної роботи. Спостерігаємо обнадійливі зміни стосовно процесу делімітації державного кордону з боку наших російських колег.

Матеріал підготував Ігор НИКИТЮК.

Василь БАБУХ, «Голос України»

Є з ким край боронити!

(Початок на 1-й стор.)

Саме в цей період загонові додалося турбот — йому доручили взяти під охорону чималу ділянку україно-молдовського кордону. На той час він був геть «прозорий», існував лише умовно. Володимир Бідах починав, як мовиться, з нуля, але з поставленим завданням упорався. Тепер кордон контрольований, прикордонники облаштувалися, мають дах над головою, застави поступово набувають цивілізованого вигляду, хоча зробити це в пору економічних негараздів було непросто. Треба віддати належне місцевим райдержадміністраціям, зокрема Сокирянській, Кельменецькій та Новоселицькій, вони підсобили всім, чим могли.

Тепер загін тримає під своїм недремним оком понад 500 кілометрів державного кордону, який пролягає від Закарпаття до Могилева-Подільського, «левова частка» якого тягнеться важкодоступними карпатськими шпилями.

І хоча живемо в мирний час, але прикордонникові, як сказав поет, спокій тільки сниться. Через Буковину пролягає шлях на Балкани, в країни Східної Європи. Тому сюди, на береги Черемоша і Прута, потягнулися громадяни азіатських країн, сподіваючись прошмигнути нелегально через кордон і продати себе як дешеву робочу силу в заможних державах. Час від часу випробовують нерви прикордонників небезпечні злочинці, які втікають від правосуддя. Сутички з ними бувають драматичні — кримінальні елементи нерідко вдаються до зброї.

— Та незважаючи на це, — каже генерал-майор Володимир Бідах, — торік ми не дали змоги прослизнути через кордон жодному порушникові. Тому не вірте тим скептикам, які розводять теревені про професійну непридатність українських прикордонників.

Нелегко живеться тепер людині в зеленому кашкеті. Але держава не залишає її напризволяще. Прикордонник має хліб і до хліба, в зиму він вступає в теплому одязі, добре екіпірований. Хоча, звичайно, не обходиться без проблем. На багатьох заставах уже потребують заміни автотранспортні засоби, часто-густо прикордонники опиняються в непроглядній темряві, бо їм, охоронцям рубежів рідної землі, теж відключають електроенергію...

Частку цих труднощів беруть на себе шефські організації. На Буковині стосунки армії з народом завжди мали надійне підґрунтя. Додаткового поштовху надав шефству новий голова обласної державної адміністрації Георгій Філіпчук. Розроблено широку програму ділової підтримки людей у зелених кашкетах.

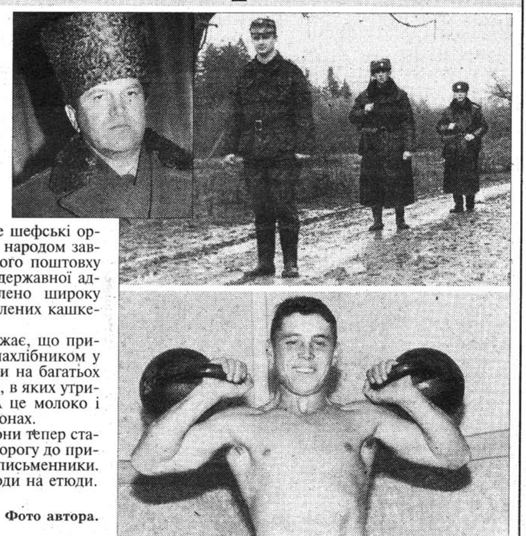
Генерал-майор Володимир Бідах вважає, що прикордоннику не пасує бути постійним нахлібником у держави і шефів. Тому з його ініціативи на багатьох заставах створено підсобні господарства, в яких утримуються дійні корови, бички, свині. А це молоко і м'ясо, які завжди — в солдатських раціонах.

А до хліба хотілося б і видовищ. Та вони тепер стали великим дефіцитом. Забули чомусь дорогу до прикордонників співаки, композитори, письменники. Лише художники зрідка навідуються сюди на етюди.

... Кордон ніколи не знає спокою.

Фото автора.

Чернівецька область.

Валентина ПИСАНСЬКА, «Голос України»

НАТО умовляє Росію не боятися

Вона й не боїться. А дбає про власні національні інтереси, якщо говорити про її відносини з Північноатлантичним альянсом. І хоч НАТО декларує свою головну роль у зміцненні стабільності на сході, поширенні демократії, проте ключ до успіху у цій справі — майбутня політика Росії. А якщо врахувати наявність у неї військових ресурсів, зброї масового ураження, потенціалу внутрішньополітичних сутичок і конфліктів із сусідніми державами, то питання її готовності чи неготовності до співробітництва з НАТО має вирішальне значення для безпеки цілого регіону.

Ще два роки тому цьому не те щоб не надавали особливого значення, але й ніби було саме собою зрозуміло, що Москва піде за НАТО, як теля за маткою. І це був прорахунок, бо ідеологи альянсу не врахували, що Росія — велика держава і з нею не можна обходитися на тому ж рівні, що й, скажімо, з Румунією чи балтійськими країнами. У результаті, як сказав колись класик, «он уважать себя заставил»: Росія не має наміру якось воювати з НАТО, але вона змусила союз рахуватися з собою, визнати, що її роль у справі забезпечення безпеки не менш важлива.

Тому альянс, який твердо вирішив розширюватися, навряд чи доб'ється відкритої згоди на це Росії. Отож, йому нічого не залишається, як зробити все для того, щоб відносини з цією державою залишалися якомога кращими. Є й ще одна проблема, про розв'язання котрої має подбати НАТО: зменшити негативні наслідки від розширення для держав, які, очевидно, першими стануть членами альянсу, — Польщі, Чехії, Угорщини. З причин достатньо зрозумілих: ринок цих країн і досі залежить від Росії.

І певні кроки в цьому напрямі НАТО вже робить, про що свідчить, зокрема, інтерв'ю Генерального секретаря НАТО Хав'єра Солани кореспондентові «Інтерфаксу» 29 жовтня. Він, зокрема, заявив, що «докладе всіх зусиль, аби досягти твердої угоди, яка б влаштовувала і Росію, і НАТО. І що це буде або хартія, або договір».

Хав'єр Солана переконаний, що документ буде підписано або ще до кінця цього або на початку наступного року. Сам же Генеральний секретар готовий зробити все необхідне з тим, щоб усунути взаємне занепокоєння сторін. Тому документ складається з трьох частин: перша — декларативна, а друга й третя вміщуватимуть механізм консультацій і співробітництва.

Звичайно, шлях до цього нелегкий, але сторони вибору не мають: або конфронтація, на що ніхто не піде, або розрядка атмосфери непорозуміння, бо, як би там не було, а в них одна мета: позбутися нестабільності на континенті. Чого можна досягти лише через співробітництво Росії з НАТО і країн цілого регіону. Що теж непросто, бо виникає інша проблема — Україна, яка має позаблоковий і без'ядерний статус і займає принципову позицію: на території її сусідів не може бути розміщена ядерна зброя.

Хав'єр Солана щодо цього висловився однозначно: «НАТО на сьогодні не має зайвих ядерних ракет і не планує розміщувати їх на територіях країн, які можуть одержати запрошення стати членами НАТО». Солана зауважив, що альянс співробітничає з Україною в рамках програми «Партнерство заради миру», хоча й визнав, що рівень відносин з нашою країною «не такий, як НАТО і Росії, бо Україна не прагне стати членом альянсу і ніколи не стане ним».

Проте, незважаючи на запевнення Солани, що альянс «сьогодні не має зайвих ракет», це не знімає занепокоєності у зв'язку з перспективами розміщення на територіях потенційних членів союзу військової інфраструктури НАТО. І хоч нові реалії положень договору про звичайні збройні сили в Європі (ЗЗСЄ) трохи розряджають ситуацію, однак не дають відповідей на всі запитання. Можливо, саміт Організації з безпеки і співробітництва в Європі (ОБСЄ), що відбудеться в Лісабоні на початку грудня, зможе розставити всі крапки над «і».

Наталія ІВАНЧЕНКО, журналіст

Принц Уельський – спадкоємець трону. І цим сказано все

ЗАМКИ та королі вже залишили казковий світ. Та й коли відверто, вони трохи нагадують сучасні мильні опери з інтригами, обманом і не завжди пристойним інтимним життям.

Не за сценарієм, а в телевізійному інтерв'ю Джеймс Хевіт розповідав про еротичні деталі його стосунків з леді Діаною — дружиною принца Чарльза (шлюб подружжя розірвало в серпні). Подія неординарна, навіть для телесеріалів. Та багато чого залишається за кадром.

Наприклад, те, що принц Чарльз має громадські обов'язки як у Великобританії, так і за кордоном, і що їх кількість сягає 500! Тож зрозуміло, чому Його Високість навіть не здогадувався про невірність своєї дружини протягом кількох років!

Адже, крім світського життя, при дворі принц Чарльз має роботу. Правда, вона в основному базується на його власних інтересах. Та проблем від того аж ніяк не менше. Для їх розв'язання потрібна не лише армія радників, а й неабиякий власний розум і знання. Їх дала йому блискуча освіта, зокрема Кембрідж, де він вивчав археологію, антропологію та історію. Університет принц Уельський закінчив з відзнакою.

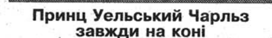
Не менш плідною була й військова служба, яка почалася для наступника трону в званні головного полковника Королівського полку Уельсу. Спочатку він навчився керувати реактивним літаком, потім служив у Королівському морському флоті, освоїв вертоліт і в складі 845-ї ескадрильї морської авіації виконував польоти «командос» з авіаносця «Гермес».

Очевидно, море мало владу над Чарльзом, бо досить тривалий час він був командиром корабля-міношукача.

У 1976 році Його Високість залишає службу у званні капітана Королівського військово-морського флоту та Королівських військово-повітряних сил.

Нині більшу частину свого часу принц Чарльз проводить на землі: як фермер. Його «город» сягає 1100 акрів і нагадує дослідну лабораторію. Усе: і худоба, і земля — під пильним наглядом принца є втіленням його концепції захисту навколишнього середовища. Слід зауважити, що таке заняття не лише хобі принца, а й дає чималий прибуток. Адже натуральні корми та добрива обходяться дешевше, а вартість продукції вища. Наприклад, м'ясо та молоко, що його забезпечують 150 корів, 85 биків та 480 овець, продають місцевим переробним підприємствам, які випускають продукти харчування тільки найвищої якості. Технологією зацікавилися 700 фермерів країни, що застосовують безпестицидні методи «від принца Чарльза». Пропагуючи їх, принц Уельський навіть написав книгу «Хайгров: портрет маєтку» і зробив телепередачу для Бі-Бі-Сі, назвавши її «Баланс на землі».

Крім війни з пестицидами, принц Уельський веде боротьбу зі «страшним карбункулом на обличчі милого друга» — саме так висловився Його Високість про нове віяння у вітчизняному мистецтві і до того ж запропонував перепланувати один з відомих своєю архітектурою лондонських скверів. Фахівці були вражені: принц Чарльз зачепив головний консервативний нерв національної психології. Але це була лише перша стадія його шокотерапії. Після численних дискусій з архітекторами, знайомства з новинками у житловому будівництві принц Чарльз поділився своїми відкриттями. Він дійшов висновку, що сучасний дизайн не відповідає вимогам часу! І що його слід негайно змінювати! Він швиденько заснував інститут архітектури принца Уельського, який відразу став найпопулярнішим серед таких закладів не лише у Великобританії, а й за кордоном. Правда, цьому сприяли численні гранти на 100 тисяч фунтів стерлінгів, а також інститутська фундація, яка надає щорічно 30 робочих місць для випускників. Отже, принц виграв «карбункулову» війну: Національна галерея зняла зі стін картини, «занесені новим вітром», а Інститут архітектури з новим, ближчим до людини принципом у дизайні почав новий рух за натуральність життя, що, як кажуть, відкриває нову еру в архітектурі.

Принц Уельський Чарльз завжди на коні

За цими гучними словами постає просто реальність життя: багато фахівців матимуть роботу, а здібні юнаки та дівчата завдяки новаціям, запровадженим принцом, зможуть здобути вищу освіту.

Можуть пошкодувати ті, хто не англієць або хоч не поляк. Ідеться про сприяння принца Чарльза молоді. Його благодійна діяльність поширюється на схід. Остання акція — допомога юнакам та дівчатам із малозабезпечених сімей Великобританії, Португалії, Польщі, Франції та Фінляндії, що шукають роботу. Вже 30 тисяч молодих людей змогли розпочати власний бізнес, а десять тисяч стали учасниками програми, яка дає їм можливість знайти свою професію.

Результати привернули увагу королеви Єлизавети II і президента ПАР Нельсона Мандели, які стали співзасновниками ділової спілки з підтримки фахівців. До речі, принц Уельський має гарні взаємини з багатьма політичними діячами. Наприклад, його інтереси збіглися з інтересами президента Чеської Республіки Вацлава Гавела. Вони разом зорганізували Фонд спадщини Праги, який займається реставрацією старовинних будівель цього чудового міста, не даючи загинути пам'яткам архітектури.

Інтерес принца Чарльза до мистецтва не обмежується лише архітектурою. Справді, тільки істинний цінитель може одночасно бути патроном філармонії та Англійського камерного оркестру, Королівської опери, Бі-Бі-Сі, Національного оркестру Уельсу. Та ще допомагати молодим художникам, музичним товариствам і хоровим колективам. Навіть щодо медицини принц Уельський не залишився осторонь. Крім того, що він є президентом Королівського фонду та був президентом Королівського коледжу терапевтів, він ще й патрон благодійного фонду для хворих з розумовими відхиленнями і навіть працює в притулках для старих та інвалідів.

Звичайно, така робота вимагає від принца Чарльза не лише великих грошей, а й великої терплячості, яку він віднаходить у ... ісламській релігії. Хоча у всіх своїх промовах Його Високість підкреслює, що будь-яка віра може стати основою для життя людини. Та все ж індуїзм, буддизм та іслам уже давно привертають увагу наступника трону. Мабуть на це вплинули і зустрічі з Хосні Мубараком та коронованим принцом Марокко Сіді Махоммедом 1994 року, коли принц Уельський подорожував по Саудівській Аравії, Абу-Дабі, Кувейту.

Та й це ще не все: принц Уельський — гідний представник своєї держави, якого приймають президенти і сильні світу цього, бо бачать у ньому майбутнього короля Великобританії. І цим сказано все.

Три дні — з наступного понеділка до середи — принц Уельський Чарльз гостюватиме в Україні.

Життя — театр, а люди в ньому...

ШЕРОН СТОУН, 38-річна американська актриса («Основний інстинкт»), вирішила скористатися нагодою і показатися у своїй колишній професії моделі. На шоу моди від Валентино в Римі кінозірка представляла вечірні сукні з шовку та кашеміру. Журналістів здивувала і скромність фасонів, і шокуючі «ризиковані вирізи верхніх частин вбрання». Бенефіс просто неба пройшов пристойно, в атмосфері благодійництва. Кошти від проведення модної вечірки переказано на дослідницьку роботу зі СНІДу.

ВАЦЛАВ ГАВЕЛ, Президент Чехії, який 10 місяців тому втратив дружину Ольгу, знову думає про одруження. За кожним кроком політика пильно стежать, особливо коли він з'являється на людях у товаристві актриси Дани Вескрнової.

Газета «Блеск» опублікувала фото, на якому вони разом на фестивалі фільмів у Карлштаті і на концерті Майкла Джексона. Хоча на запитання про такий зв'язок вони відповідають, що це лише дружба, у Празькому замку, резиденції Президента, готуються до приїзду «королеви». Білява 43-річна актриса живе зараз з двадцятирічною донькою.

БІЛЛ КЛІНТОН, Президент США, сподівається 50-річчя заснування Північноатлантичного альянсу зустріти гідно: завершити розширення НАТО на Схід. Ці дві видатні події мають статися 1999 року. Кажуть також, що наступного року Клінтон подасть верхівці НАТО свій проект щодо здійснення цього плану.

ХІЛЛАРІ КЛІНТОН, дружина американського Президента, представила книгу коміксів, видану спеціально для боснійських дівчаток і хлопчиків. У ній йдеться про супермена, який, рятуючи дітей, знешкоджує міни, що ними «засіяна» земля Боснії та Герцеговини. Акція має попередити малюків, що приблизно 6 млн. мін, які залишилися після війни в цих країнах, «аж ніяк не іграшки». Книгу видано на кошти уряду Америки та ООН.

Що б там не казали, а вони завжди є парою нерозлийвода. Білл і Хілларі Клінтони в 1979 році (фото ліворуч) і сьогодні

МАДОННА, актриса та співачка США, вперше стала матір'ю. 38-річна суперзірка та її донька Лоудерс Марія, за повідомленнями з Лос-Анджелеса, здорові. Звичайно, і батько Карлос Леон задоволений. 30-річний фітнес-тренер познайомився з Мадонною 1994 року в центральному парку Нью-Йорка. Примхлива співачка часто кепкувала зі свого обранця. Наприклад, у телеінтерв'ю вона якось зауважила, що мусить шукати майбутнього батька її дитини з газетних об'яв. Усім було зрозуміло, що Мадонна закохана. Та для неї це аж ніяк не привід для одруження.

Боб ДОУЛ, 73-річний кандидат у Президенти США, вже вкотре потерпає через плагіат, який використовує його команда. Спочатку одна з музичних фірм заборонила та оштрафувала пісню його кампанії. Надто вже маленька різниця між «Доул-мен» і «Соул-мен» — хітом 1967 року. Тепер ще одна відома компанія протестує проти переробленого фірмового заклику «Тільки роби це» в «Тільки не роби це» для своєї програми проти наркотиків. Цей заклик, за словами представника «Найк», аж ніяк не асоціюється зі спортом. І взагалі імперія взуття «не збирається вступати на політичну арену».

«Найк» — Доулу: «Не використовуй це!»

Віталій АБЛІЦОВ, «Голос України»

Живу — вперед. Я — Вінграновський

7 листопада Поетові виповнюється 60 років

1. Доля

Чомусь хочеться його перший приїзд до Києва порівняти з приїздом до Петербурга Миколи Гоголя. Щоправда, Микола Вінграновський ніколи не писав гучних гоголівських слів: «Я здійсню... Життя кипить в мені. Труди мої будуть натхненні», але юна душа його була сповнена не менш високих намірів.

«Того літа я вперше побачив Київ і Дніпро... У Києві стало страшнувато: на рядових вулицях людей було більше, ніж недільними днями на базарі в Умані і навіть у Саврані... Я соромився обідати в їдальнях: людей багато, — здавалось, усі дивляться на тебе...»

Впізнаєте гоголівські інтонації та іронію в автобіографічній розповіді письменника, народженого в місті Первомайську, що на Миколаївщині? Упевнений, що він і досі живе на межі між реальністю й світом, створеним його ж фантазією.

Якось під час радіопередачі, присвяченій Василеві Чумаку, надали слово й Миколі Вінграновському і він почав захоплено розповідати про матір рано згаслого поета:

— Я зустрів її, і вона дивилася на мене, а потім як заплаче, примовляючи: «Василю! Василю!»

Цей спогад присутні слухали, немов заворожені і довго не могли забути як пристрасно звучав голос письменника, як він хвилювався.

А згодом всі дізналися, що такої зустрічі бути не могло, бо мати Василя Чумака на той час вже померла. Та ніхто не хотів забути той епізод. В народжену творчою уявою зустріч вже щиро вірив і сам автор.

Очевидно, захоплюватися поезією він почав ще в Первомайську, але вересневого дня 1955 року став студентом акторського факультету Київського театрального інституту.

А потім сталася зустріч з Олександром Довженком, яка визначила життя Миколи Вінграновського.

Олександр Довженко забрав майбутнього поета до Москви вчитися у Всесоюзному державному інституті кінематографії, який він закінчив 1960 року.

Микола Вінграновський працював і працює в кіно, але серце його завжди належало літературі.

2. Народження «Атомних прелюдів»

1961 рік був особливим в історії української поезії XX століття. Хвиля рятівного післясталінського десятиліття принесла в літературу імена, які, по-перше, й досі творять в ній, а, по-друге, залишаються недосяжними для наступних поколінь. Тодішній редактор «Літературної газети» Павло Загребельний вдався до кроку, який сам по собі був досі нечуваним — 7 квітня газета вийшла із заголовком на всю четверту сторінку: «Микола Вінграновський. З книги першої, ще не виданої». Ті п'ятнадцять віршів й тепер є яскравими поетичними перлинами...

ПРЕЛЮД ЗЕМЛІ

Із океанами, полями, і стодоламн,
Із місяцем і сонцем на плечах
Лечу, обліплена народами,
як бджолами,
І атомні гриби в моїх очах!..
Кривавий мій! Могилистий!
Космічний!
Споживач пристрасний людських
страждань і мрій,
Не спопелись, мій вік
двадцятивічний!
Не змавпся ти, двадцятий
віче мій!..

До Чорнобильського вибуху тоді було ще рівно четверть віку, а молодий поет уже бачив не тільки тріумф першого космонавта Юрія Гагаріна, але й загрозу «змавпування» тоталітарного радянського суспільства.

Павло Загребельний любив цитувати свого хрещеника (та хіба лише він?):

Лягла зима, і білі солов'ї
Затьохкали холодними вустами...

Про Миколу Вінграновського мають за честь писати не лише вітчизняні літературознавці. «Космос, людство, земля, народ, доба — ось масштаб поетичної мови Вінграновського, ось у яких взаємопроймаючих вимірах живе його ліричний герой», — це слова Івана Дзюби.

Зрозуміло, що додати щось нове до вже написаного про Поета важко, але, здається, ще мало сказано саме про джерела його літературного таланту.

3. Щоб досягти середини, Григорій Сковорода радив прагнути вершини

Зустріч з Олександром Довженком стала для Миколи Вінграновського тим могутнім поштовхом у світ мистецтва, що рухає його й сьогодні. Вирваний з провінційного Києва до столиці імперії, він зустрівся в квартирі Вчителя з Дмитром Шостаковичем, Віктором Шкловським, Василем Лівановим, Іваном Козловським, Назимом Хікметом... Став свідком палких творчих суперечок навколо популярного роману Володимира Дудінцева «Не хлібом єдиним». Словом, О. Довженко вивів молодого поета на високі інтелектуальні виднокола. Хоча вже й тоді Микола Вінграновський не поділяв захоплення Вчителя і проектами зрошування південноукраїнських степів, і фантазіями про побудову дамби через Берингову протоку, і мріями про комунізм...

Але саме О. Довженко прищепив молодому талантові космізм як визначальну рису його творчості.

Згорають очі слів, згорають
слів повіки.
Та є слова, що рвуть
байдужий рот.
Це наше слово. Жить йому
повіки.
Народ всевічний. Слово —
наш народ.

Космізм як синонім безмежного Простору й вічного Часу виріс в поезії Миколи Вінграновського з гіперболізму, обумовленого прагненнями Поета перетворити в художні образи ідею безсмертя свого народу, який волею історії опинився на світових перехрестях й протягом віків бездержавності не міг осмислити себе й свого місця на землі. Поет уже в своїй першій збірці «Атомні прелюди» прагнув дати читачеві нове сприйняття життя, що неминуче в демократичну епоху. Метафоричність його поезії відповідала прагненню відкрити в людях почуття національної гідності. Саме воно стало рятівним й для самого поета, який міг би потрапити на манівці космополітизму, як сталося з його ровесником Віталієм Коротичем.

* * *

Нещодавно Поет в інтерв'ю сказав, що не любить поезію. Але хто повірить йому? Він просто хоче оволодіти іншою творчою вершиною, яка підноситься в літературі поряд з поезією і зветься прозою.

Одійде, і вишневі сади одійдуть,
Одійде, і моя біля тебе пора
одійде,
Не одійде, не знаю, але не одійде
Оте люблене раз на плечах,
на щоці, на устах...
Не одійдуть сади, і сніги, і літа,
і бриніть не одійдуть.
Все впада у ріку, а ріка у мій
голос впада.
Не одійде мій голос, голос мій
не відлюбиться і не одійде
На зорі і в зорі, на плечі, на щоці,
на устах.

Генріх ШВЕБС, академік, лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки

ОДЕСИТИ ПРИБОРКУЮТЬ МОРЕ

На здобуття Державної премії України в галузі науки і техніки 1996 року

Геологів і фахівців давно цікавить, чому розламана земна кора? Чому ці процеси тривають, яка природа їхньої циклічності, який їхній зв'язок з внутрішньою будовою Землі, чи існує зв'язок з найближчим космосом, яким чином структура давньої і сучасної тектоніки впливає на зовнішній вигляд Землі, її рельєф, геологічні процеси і життя людського суспільства?

Колектив учених-геологів України тривалий час, протягом понад тридцяти років, досліджує цю проблему зусібіч. Українським геологам поталанило. Навряд чи якась інша країна з такою невеликою територією, як Україна, має в своїх межах майже всі природо-геологічні комплекси — від архею до кайнозою, тобто всю палітру геологічних порід і структур з відбитками на них подій минувшини і сучасності. Це й Український щит, вік якого більш як мільярд років з його системами розломів, і Причорноморська западина із розривно-блоковою структурою, що нині формується, і сейсмічно активна зона Карпат, і потужні товщі Дніпровсько-Донецької западини...

Колективи науковців Дніпропетровської гірничої академії, Інституту геофізики НАН України і Одеського державного університету в складі К. Тяпкіна, В. Гонтаренко, О. Гінтова, І. Зелінського, О. Ханонкіна, Є. Черкеза всебічно дослідили проблему давньої і новітньої тектоніки і з'ясували низку не відомих раніше закономірностей, що мають не лише наукове, а й суто практичне значення. Зводяться вони ось до чого.

1. Уперше сформульовано Нову ротаційну концепцію, відмітною особливістю якої є уявлення про планетарні причини структуроутворення в земній корі, а отже, і єдині планетарні закономірності розташування тектонічних структур; запропоновано засади використання встановлених закономірностей для прогнозування рудних родовищ.

2. Встановлено не відомі раніше закономірності будови глибоко еродованих розломів консолідованої земної кори, запропоновано узагальнену теоретичну модель і розроблено методи кількісного визначення основних кінематичних параметрів розломів.

3. У працях учених Одеського університету показано вплив сучасної і давньої блокової тектоніки на активність сучасних геологічних процесів: руйнування морських берегів, утворення карсту, формування стійких систем неотектонічних і сучасних розломів, які контролюють і зумовлюють інженерно-геологічну ситуацію таких великих екосистем, як Одеса, і визначають не лише характер, а й швидкість прояву негативних явищ —виникнення великих зсувів, руйнування інженерних комунікацій, особливо водних, деформацій житлового фонду і соціально-культурних об'єктів, таких, як Одеський академічний театр опери та балету, філармонія, музеї, громадські будівлі і споруди.

Переді мною лежить журнал «Наука и жизнь» №7, 1968 року, в якому всесвітньовідомий учений, лауреат Ленінської премії, академік Всеволод Павлович Зенкович, автор відомої праці «Ученые о морских берегах», дає позитивну оцінку виконаній в Одесі роботі і у завершальній частині статті, яка називалася «Победить море можно», однак, зазначає: «Найближчі роки покажуть, чи достатні вжиті заходи, щоб назавжди позбутися природних лих...» Після будівництва комплексу минуло понад 30 років, і нагромаджений за цей час матеріал спостережень за їхньою ефективністю однозначно засвідчує правильність ухвалених наукових та інженерних рішень.

Для оцінки характеру і швидкості деформування масивів гірських порід протягом останніх 30 років під керівництвом професора О. Ханонкіна розроблено системи моделювання і контролю, оригінальний комплекс універсальної інтроскопії із застосуванням сучасних методів ультразвукової рентгенівської та електричної мікроскопії, які розширили можливості експериментальної геотектоніки.

Робота авторів К. Тяпкіна, В. Гонтаренко, О. Гінтова, І. Зелінського, О. Ханонкіна, Є. Черкеза «Закономірності деформації верхньої частини тектоносфери Землі, встановлені теоретичними та експериментальними методами» в цілому становить комплекс фундаментальних технічних та експериментальних наукових досліджень, відбиває їх запровадження в інженерну практику, містить розробку систем прогнозів і моделювання з метою покращання і нормальної експлуатації великих народногосподарських комплексів на території України.

Від Комітету із Державних премій України імені Тараса Шевченка

Комітет із Державних премій України імені Тараса Шевченка нагадує, що до 15 листопада триває приймання робіт на здобуття Шевченківських премій 1997 року.

З усіх питань, пов'язаних з поданням та оформленням матеріалів, звертатися до комітету за адресою: 252001, Київ-1, вул. Прорізна, 2, кімната 33, телефон 226-32-23.

Кажуть, що найтяжче оточуючим доводиться з людиною, яка не розуміє гумору, не сприймає його. Якщо це справді так, то колективу волинської обласної газети «Віче» неабияк пощастило: його головний редактор Василь Простопчук за вдачею не лише тонкий лірик і вдумливий аналітик, а й непересічний гуморист. Бо то справді треба бути кмітливим і дотепним, щоби за нинішніх цін і податків видавати у провінції газету без збитків, та ще й смішити людей своїми гуморесками, літературними пародіями, а особливо ВАСюкізмами (неологізм, звісно, походить від добре знаного нам імені Вася, ну, і, звичайно, від абревіатури ВАС — Волинська асоціація сатириків). І хоч, як стверджує сам автор, «у нас таланти не пропадають — їх надійно закопують», у даному разі маємо той щасливий випадок, коли ні журналістська поденщина, ні інші житейські пороги не спричинили втрату гумористичного «прицілу» Василя Простопчука.

Наші першодруки

Треба сказати й про інше. Не таємниця, що наш, український гумористичний літературний цех чи не найбільше вражений підступним вірусом вторинності і провінціалізму. Такий собі хуторянський гумор, від якого ані тепло, ані холодно, і сміятися аж ніяк не хочеться. Та воно інакше й не могло бути. Адже наші гумористи протягом десятиліть «стріляли» навіть не по горобцях, а по комарах. А то взагалі по тому, чого й у природі не існує. Бо крок праворуч, крок ліворуч від ідеологічних критеріїв і стандартів — самі розумієте, чим це могло закінчитися!

Гумористичне слово у Василя Простопчука, на відміну від багатьох сучасних українських гумористів, точне, влучне, дошкульне. Як то кажуть, автор на дрібниці не розмінює свій талант. І, що дуже важливо, не боїться іронізувати з наших типових національних вад, про які ми здебільшого волієммо мовчати. Зокрема, про наш надмірний романтизм і замилування власними традиціями: «Для вільної ходи замало широких шароварів» чи «Копав яму, а називав це грунтовною критикою». Теми для своїх гумористичних аналогій і висновків письменник з Волині бере з сучасного життєвого плину: несподіваного, бурхливого, а то й непередбачуваного. Отож, гумор його виходить за традиційний хуторянський обрій, від якого у нас вже добряче миготить в очах.

Василь Простопчук — натура творча, багатогранна, непересічна й цільна. Він аж ніяк не однолюб у своїх творчих уподобаннях. Газетярський репортаж, слова для ліричної пісні, проблемна стаття, літературна пародія, гумористична бувальщина, записана із вуст дотепного оповідача... І все це доповнює одне одного, творить оту барвисту палітру творчості талановитого журналіста і письменника з Волинського краю.

Василь ПРОСТОПЧУК

КРАЩЕ НАЛАМАТИ ДРОВ, НІЖ ЗЛАМАТИ ШИЮ

За кого голосувати

Голос тому кандидату,
Хто вже має добру хату,
А за містом файну дачу
І машину на додачу,
А то й просто вже
дрібницю —
карабіна чи рушницю...
Одне слово, в депутати
Обирайте лиш багатих,
Бо як злиднів знов обрати —
Неодмінно будуть брати.

Ну й молодь

В ліжку Миколи
Мати застала
Дівчину голу...
Та мовчки встала,
З виглядом гордим
Мовчки вдяглася
І коридором
Геть подалася.
—Ну й молодь зараз, —
Мати відзначила, —
Ні тобі здрастуй,
Ні до побачення.

Одержав своє

—Що з тобою Петре,
Ніс одвис, нівроку,
Губи на півметра
І синець під оком.
—Як померла теща,
Із шваргом проклятим
Ми ділили те, що
Залишилось в хаті.

Купуйте тампони «Тампакс»

У приватнім магазині,
Де товару повно,
Гнат побачив на вітрині
«Тампакса» тампони.
Всунув руку Гнат за пасок,
Витягнув купона.
—Дайте, — каже,
будьте ласка,
Одного тампона.
Продавець аж здивувався:
—Що за чортівщина...
Та навіщо вам він здався,
Адже ви — мужчина.
Гнат ступив з ноги на ногу,
Й відповів сердито:
—Дуже добре через нього
Самогон цідити.

Літературні пародії

Серед білого дня

Зацілую, замилую
У цікавих на виду
Й. Струцюк,
збірка «Поезії», 1984 р.
... зацелую допьяна,
изомну как цвет,
Хмельному от радости
пересуда нет.
С. Есенін, 1910 р.

Зацілую...
Ласками
заберу дарма:
п'яному від класики
осуду нема.

І млосно, і мокро

Вагітний радістю —
аж млосно...
Сонце ллється — аж мокро...
І. Чернецький, збірка
«Заручини»

Вагітна словами —
аж млосно.
Та сонце ж яке угорі!
Ото натворилось —
аж мокро,
аж булькають вірші сирі.

Пора

І Ганнуся любить, бо пора...
М. Рильський
А Ганнуся плаче, бо пора.
Б. Олійник
Світає. Бо пора.
В. Лазарук

Світає. Іскри з-під пера...
Поети пишуть. Бо пора.

ВАСюкізми

● Такі жінки на вулиці не валяються. Вони валяються у постелі.

● З усіма добре жив, але найкраще — з секретаркою.

● Бояться не сильного, а дурного.

● Любити жінку - що сходити на вершину:
рано чи пізно доведеться спускатися вниз.

● Справжній джентльмен, якщо і не проведе жінку додому, то справиться у її чоловіка, як вона дійшла.

● Копав яму, а називав це грунтовною критикою.

● Взяв близько до серця, а посадили за хабар.

● Якщо ви мені заважатимете впроваджувати демократію, то я накажу вас заарештувати.

● Єдиний блок, який об'єднав усіх депутатів, — блок «Мальборо».

● У нас таланти не пропадають — їх надійно закопують.

● Чим слабший чоловік, тим дорожчі його подарунки.

● Випивши на коня, викинув коника.

● Май совість... І тоді ти нічого не матимеш.

● Вузьке коло люблять широкі натури.

● Мало дитину поставити на ноги, треба ще й поставити на своє місце.

● З набитими кишенями легше набивати собі ціну.

● Нагріти руки можна тільки на теплому місці.

● Купони не пахнуть. Але як приємно їх стригти.

● Важко будувати державу, будуючи свій котедж.

● Ангельський характер вимагає диявольського терпіння.

● Дружина — не пружина, з літами не розслабляється.

● Важко вести подвійне життя на одну зарплату.

Каламбури

Якщо мліє

Як за кожним дівка мліє,
То любов її міліє.

Окрилений

Був з нею — на крилах,
Та жінка накрила.

Хто на що вчився

Ні те, ні се,
А в дім несе.

Риторичне запитання

Хіба лежні
Незалежні?

Письменникові №

Цей письменник —
хлоп цікавий,
Як поставлять хлопці кави.

Діла амурні

Не поможуть стріли,
Якщо лежня стріли.
Не поможуть гасла,
Як любов погасла.

Жінки на сповіді

Ближніми дальні
стають в сповідальні.

Волинські бувальщини

У село прибув уповноважений з області. Пересів з «Волги» у «газик» і з головою колгоспу об'їжджає поля.

—А це буряки цвітуть? — питає, показуючи на цвітуху — бурякове стебло, що п'є останні соки з кореня.

—Буряки, — ніяковіє голова..

— Добре цвітуть, — задоволено каже уповноважений. — Непоганий урожай буде.

***

—Ще юнаком я прилучався до революційної діяльності, хоч батько мій до політики ставився обережно, — згадує колишній член КПЗУ. — Збиралися на так звані вечорниці по черзі у кожного. Настав час і мені приймати гостей. Чоловік з десять прийшло. Сидимо, липовий цвіт п'ємо, вголос «Маніфест» читаємо. Девіз «Пролетарі всіх країн, єднайтеся!» оратор десь тричі повторив. Раптом двері у вітальню розчиняються, і на порозі постає батько: «Хлопці, — каже, — де хочете єднайтеся, але тільки не в моїй хаті!»

***

Диктор телебачення звертається до глядачів:

—А зараз, дорогі хлібороби, прийміть у подарунок пісні радянських композиторів.

—Спасибі й на тому, — каже дід Софрон, — якщо не маєте нічого іншого подарувати.

***

На бюро обкому секретар Устилузького райкому партії (50-ті роки) зізналася, що вона справді, так би мовити, гуляла з одним місцевим керівником.

—А де ж ви були? — запитав перший секретар обкому партії І. Грушецький партійного керівника з Устилуга.

—Та я вже старий, Іване Самійловичу, — відповів той.

***

У 70-х роках напередодні зльоту партизанів з'єднання О. Федорова у Лобну Любешівського району приїхав перший секретар обкому Компартії України М. Корж.

—Де будете селити людей на нічліг? — запитав у голови сільської Ради.

—По хатах, — відповів той.

—Та їх же там будуть самогонкою пригощати, —обурився перший.

— А хіба вони не заслужили? — здивувався голова сільради.

***

У 70-х роках на озері Світязь відпочивав космонавт Павло Попович. Жив в окремому особняку, мав для прогулянок спеціальний катер.

Якось після чергового катання по воді Павло Романович зійшов на берег і потрапив... у міцні «обійми» місцевих рибалок, які одразу ж нагородили гостя стусанами. (Як пізніше виявилось, він не раз уже рвав гвинтом двигуна рибальські сіті, зоставлені на ніч):

—Хлопці, що ви робите? — запротестував Попович. — Я космонавт.

—Знаємо ми таких львівських космонавтів, —відповів кремезний рибалка. — Бий його!

Добре, що нагодився лісник, тимчасовий охоронець космонавта, і конфлікт було врегульовано: рибалки вибачилися, а космонавт за завдані збитки виставив їм ящик коньяку.

***

Через рік по смерті дружини парторг одного колгоспу на Ковельщині вирішив одружитися з своєю односельчанкою, до якої останнім часом підходжував. Став активно готуватися до весілля: зробив відповідні покупки, батько вигнав «селянської».

Але чорна кішка пробігла між нареченими, і молода настукала у сільраду про самогонку. Це одразу ж стало відомо парторгові. Хутенько перелив спиртову рідину в каністри, які закопав за хлівом. А бутлі заповнив водою. Під вечір прийшли перевіряючі (треба ж реагувати на скаргу) і знайшли за запічком «самогонку».

— А це що?

— Вода.

— Яка вода? Ану наливай.

Парторг налив кварту одному перевіряючому, другому...

— Слухай, а навіщо ти воду тримаєш у бутлях? — питає голова сільради.

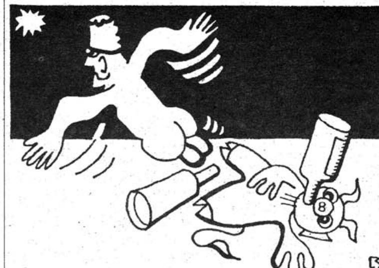
— Знаєте, як ото жінка померла і її помили, то тітка казала, що треба ту воду рік тримати...

З циклу «Козак і чорт»

Мал. Володимира ВАСЬКОВЦЕВА

Віталій ЖЕЖЕРА, «Голос України»

Пані Ліда з Червоної книги

Характерники

ТАКІ жінки, як пані Лідія Шеремет, досить рідко трапляються у природі, може, воно й слава Богу, бо якби таких було більшість, чоловіки вимерли б недоглянутими: ці жінки створені не для підтримання чоловічих штанів та домашніх вогнищ, їхнє покликання вище. Можливо, колись вони служили волхвинями при храмах, берегинями Священних Дібров чи щось отаке. Утім, чому «колись», Лідія Шеремет — і сьогодні при Храмі.

Якщо по черзі, то народилася й виросла вона на Полтавщині, в тих самих місцях, де й Григорій Сковорода, теж, між іншим, для родинного вогнища втрачений чоловік. Школяркою Ліда кохалася у красному письменстві, але після школи, наприкінці 60-х, вступила на біофак Харківського університету, і на все життя йому вдячна, бо вчитися довелося не лише в аудиторії — на Тянь-Шані, в Киргизії й Казахстані, в субтропіках, на Білому й Чорному морях. Отака екзотика.

Але сама Ліда Шеремет стала екзотичною квіткою нашої флори, коли її, 24-річну, призначили директором Михайлівської цілини. Таких юних директорів, либонь, тоді не було не лише на Сумщині.

Михайлівська цілина — оце і є Храм. Офіційно — філія Українського державного степового заповідника, 200 з гаком гектарів ніколи не ораного прадавнього степу на Лебединщині, де банальним лисячим норам десятки, якщо не сотні літ, де сріблиться ковила, яку топтали ще коні князя Ігоря (Путивль тут недалеко), де шар чорнозему майже триметровий, де нерозкопані скіфські кургани, і все це мимоволі змушує замислитися над Вічністю. Варто уявити, що самих лиш грибів (гриби в степу?) тут 108 видів, не кажучи про різні там брандушки, сон-траву, гусячу цибульку, ряст Галлера та чебрець Маршалла, горицвіт, вероніку, келерію, таволгу — майже 500 видів різнотрав'я, фантастичний квітковий коктейль, завдяки якому степ протягом сезону змінює свої кольори 10—12 разів! Колись тут були випаси та сінокоси знаменитого Михайлівського кінного заводу графа Капніста, з 1928 року — заповідник. Ще й тепер там можна зустріти безлюдні острівці славних колись козацьких хуторів.

Лідія Григорівна була хазяйкою цього царства: і директором, і науковим персоналом в одній особі, щоранку сама собі писала накази, а до вечора їх виконувала, і отак — 15 років. Син ріс і вчився в бабусі, бо мама (сама!) жила на роботі, від якої до найближчого хутора було 3 кілометри, до села — 7, до кафе чи гастроному — 50.

Хоч город тут у неї був, чи живність яка?

Вона гордо відповідає: «За п'ятнадцять років жодна курка не ступила сюди ані ногою! Кицька була, собаки, й усі оті 202 гектари були і моїм садом, і городом і чим хочете, коні були мої, мої яблуні, мої борсуки ... Я ботанік за фахом, призначенням і покликанням. Я там жила... директором. Не працювала директором, а жила директором. Мені потрібно було все: і оті кургани, й старий вітряк, і екскурсії— все це було моїм домом і моїм життям».

Може, звучить трохи красиво, але так воно й було.

Чи варто казати, що через 15 років її звільнили звідти — звісно ж, «за невідповідність посаді»? У нас таке часто трапляється, коли ковила й цукрові буряки — занадто близькі сусіди. Цукрові буряки, звісно, — найголовніший параграф ботаніки. Щоб ніхто в цьому не сумнівався, однієї ночі казенний будиночок, у якому вона прожила оті 15 літ, згорів.

«Я втратила все, що можна було втратити», —каже пані Ліда, хоча практичний читач скаже: що там втрачати, коли вона навіть власної квартири не мала?

Отак 1990 року Лідія Шеремет з'явилася в Сумах, стала депутатом міськради першого, романтично-демократичного, скликання і викладає на кафедрі ботаніки сільгоспінституту.

—Вам не хочеться повернутися?

—Повертатися нема куди, нема з ким і нема з чим. Можна повернутися, якщо маєш силу, владу і гроші, або — якщо держава змінить погляд на заповідники и дивитиметься на них як на історично-науковий комплекс, що сам має засоби до заробітку, до розвитку в охоронній зоні конярства, бджільництва, туризму, вирощування лікарських трав. Тим часом заповідники у нас були й лишилися забуті Богом і людьми, чорні ящики, що працюють самі на себе. Наші заповідники вважаються науковими лабораторіями, але це нонсенс, бо немає ні наукової бази, ані соціальної захищеності працівників, ані можливості для їх наукового зростання, в кращому разі ми — лісники, а не наукові працівники. Не варто чекати від заповідника прибутку негайно, це зовсім іншого призначення земля, це те, на що можна молитися, а ми це потроху втрачаємо, про втрати в душах я вже й не кажу.

Вихід? Віддати все назад графові Капністу чи іншому меценатові, і нема чого боятися фінансування з різних джерел, не лише державних, адже більшість заповідників Російської імперії саме так і починалися, з приватних володінь...

Прагматичний читач, боюся, скаже: вона була депутатом міськради, отож, одержала, нарешті, квартиру й тепер може говорити що завгодно. Змушений розчарувати проникливого читача: пані Ліда живе не в депутатській, а в службовій однокімнатній квартирі, разом з дорослим сином. Вона залишається незмінно вірною собі — як і її улюблений михайлівський степ.

На фото: пані Лідія Шеремет ще з одним сумським характерником, паном N, котрий добре співає, а ще, між іншим, знає унікальну й надійну молитву від запою. Нашим читачам ця молитва навряд чи знадобиться, а все ж цікаво — яких лише людей можна зустріти на Божім світі...

Фото автора.

Володимир КРАСНОДЕМСЬКИЙ, «Голос України»

Пішов, аби повернутися

РІВНО десять років тому, 2 листопада 1986 року, відійшов у вічність у Парижі український художник Василь Хмелюк. Митець великого таланту і трагічної долі. Помер маляр, про кого у 70-ті роки французи писали, що став «провідним художником нашого часу», і який за півстоліття так і не спромігся набути французького громадянства. Чи, можливо, завжди вважав себе українцем і свідомо цього не робив? Та, втім, контакту з українцями, яких доля закинула у Францію, в останні десятиліття художник не мав. Про це, зокрема, згадує Володимир Попович у своїх споминах, надрукованих у журналі «Сучасність»: «Відколи В. Хмелюк одружився з Марією (це сталося 1959 року, Марія, іспанка за походженням, працювала у художника моделлю — так вони запізналися. — Прим. В. К.), відтоді він уже не відвідував знайомих, не приймав нікого в себе і жив дуже ізольовано, кажуть, що це сталося під впливом дружини чи на її бажання (брат Ілько твердив, що «Марія вперта, прикра і проста жінка»).

Отож лише через місяць про смерть митця довідалася українська громада, і лише 22 лютого 1987 року з'явився некролог в еміграньській газеті «Українське слово».

Чому так сталося? Що спричинило таку ізоляцію художника: сімейна драма чи традиційні чвари в українських громадах за кордоном, які не міг терпіти митець? Можливо, з часом отримаємо відповідь і на це запитання. Адже перша публікація про складну долю хлопчини з села Березівки, що під Жмеринкою, з'явилася в Україні лише в 1991 році. Та й з самих робіт художника лише три полотна сьогодні в Україні — у музеях Києва і Львова. А вся малярська спадщина В. Хмелюка розкидана по світу — у музеях і приватних збірках у Парижі, Стокгольмі, Нью-Йорку, Мюнхені, Торонто... По суті, Василь Хмелюк не знаний в Україні, бо юнаком — було йому тоді шістнадцять років — разом зі старшим братом Ільком одягнув солдатську шинелю й пішов захищати незалежність і волю України. Тому назавжди залишився «петлюрівцем», потрапив до «чорних списків». І тільки еміграція, чужина врятувала його, як і тисячі інших свідомих українців, від енкаведистських підвалів і сталінських концтаборів. Через Краків, Прагу і Париж пролягла його хресна життєва дорога до визнання у мистецькому світі, до самопізнання. України, де зосталися його родичі, вчорашній вояк діючої армії Директорії так уже ніколи і не побачив. Вона приходила до нього хіба що у снах і ще в скупих довоєнних листах від батька.

І ось відомий мистецтвознавець, голова Національної комісії з питань повернення в Україну культурних цінностей Олександр Федорук видає книгу «Василь Хмелюк», яка щойно побачила світ у видавництві «Тріумф». То є грунтовне, монографічне дослідження життя і творчості художника й поета (у 20-ті роки у Празі В. Хмелюк видав кілька поетичних збірок), причому в контексті мистецького і літературного європейського процесу. Можна тільки собі уявити, наскільки нелегко було

Книжковий кіоск

зібрати і систематизувати матеріали про митця, які вряди-годи зустрічалися в зарубіжній періодиці, розшукати скупі листи, зустрітися з людьми, які знали художника. Та ще важче виявилося видати книгу. Чотири роки лежав рукопис на столі автора, і лише за фінансової підтримки шанувальників таланту В. Хмелюка, його друзів та колег з української діаспори у західному світі монографія — в суперобкладинці, на крейдяному папері, з багатьма ілюстраціями — побачила світ. Таким чином видатний український художник повертається на круги своя, на Батьківщину, з якою він подумки не розлучався до самої смерті.

А щодо ізоляції на схилі літ, про яку ми вже згадували, то з цього приводу автор має свою — як на мене, досить логічну — версію.

«Шукаємо аналогії для розуміння внутрішньої Хмелюкової ізоляції, — пише О. Федорук. — Чи не був геніальний, світового рівня український пластик О. Архипенко в Нью-Йорку самотнім наприкінці життя? Або Грищенко на півдні Франції? А як пояснити трагічну долю усіма — Богом і людьми — покинутої, дитинно беззахисної Софії Зарицької, що майже вмирала з голоду під Парижем і мешкала в такій нужді, в такій скривдженості, не перестаючи до останку малювати, що від тих прикрих думок про неї мурашки по спині бігають? І все, що вона мала, і сама вона, — усе в цій напівзруйнованій хаті в селі згоріло разом з пам'яттю про скривджену долю. А як сьогодні уявити самотність Михайла Паращука в Софії — ті нескінченні години довгих вечорів сумних переживань людини, що готувалася до зустрічі з Вічністю? Скульптури по його смерті і смерті вірної йому дружини Цветани Паращук були викинуті просто на смітник. Могила Михайла Паращука так само, як і могила Михайла Драгоманова на тому самому цвинтарі поруч, заросла барвінком — ніким сьогодні не доглянута, сиротливо забута».

Сумно і гірко стає на душі від цих зболених міркувань. Бо, не маючи власної держави, не маючи притулку вдома, ми не знаходили бодай співчуття і на чужині.

І все ж таки щасливий той народ, якого не зрікаються його найталановитіші сини. І повертаються на рідну землю. Бодай після смерті. Як-то сталося з Василем Хмелюком.

На знімках: В.Хмелюк (Париж, 70-ті роки); суперобкладинка книги про художника.

Ірина ДЕРЮГІНА:

«Настав час розповідати...»

Не можна стверджувати, що весь спортивний світ здригнувся від цієї події. Либонь, лише наш —український. Принаймні хвиля здійнялася — чималих розмірів. Адже в орбіту цих подій потрапило чимало людей відомих.

Сьогодні повсюди можна спостерігати картину, коли хтось когось хапає за барки і голосно вимагає: «Віддай мені своє!». Безперечно, у нинішній «славний» час, названий в народі диким капіталізмом, як ніколи легко й упевнено почуваються його рідні діти — романтики з великої дороги.

Так-от, у приміщенні Держкомспорту України минулого вівторка відбулося засідання президії Федерації художньої гімнастики України, яка існує майже три десятиліття і сприяла вихованню цілого сузір'я чемпіонок. Розглядалося лише одне питання: про приведення структури національних федерацій спортивної та художньої гімнастик у відповідність з міжнародними структурами. Відомо, що є Всесвітня федерація гімнастики — ФІЖ, до якої входять обидва ці види. Кожна країна має право одного голосу. Отож, батьки Держкомспорту, а їх представляв на цьому зібранні заступник голови Микола Костенко, вирішили і в нас злити все воєдино, обіцяючи, зрозуміло, «художницям» райське життя.

Задля справедливості слід сказати, що і в їхньому середовищі знайшлися прихильники комітетівської ідеї. Зокрема, відомий тренер Любов Серебрянська сказала, що варто об'єднатися. При цьому не забула жбурнути каміння в бік керівництва ФХГУ на чолі з Альбіною Дерюгіною. Склалося враження, що пані Серебрянську задовольняє варіант: нехай гірше, аби інше.

Проте була й протилежна пропозиція, яку висловила віце-президент ФХГУ, видатна українська спортсменка Ірина Дерюгіна. Суть її така: обидві федерації й надалі існують у ранзі національних. Обидві входять до складу Асоціації гімнастики України, яка й представлятиме нашу державу у ФІЖ. До речі, в 30 країнах світу є такі асоціації, до яких входять дві самостійні федерації.

Дебати точилися довго, емоційно. Було чимало виступів: вдумливих, конструктивних. Проте і без порожніх, емоційних, демагогічних не обійшлося. Втім, багатьох переконали слова лікаря-психолога Леоніда Кривоноса, який допомагав піднятися на найвищий щабель олімпійського п'єдесталу пошани не тільки представницям художньої гімнастики, а й велосипедистам, гандболістам тощо. Він вважає, що Федерація художньої гімнастики України своєю видатною діяльністю протягом багатьох років заслужила на існування. І висловив надію, що й надалі ФХГУ готуватиме видатних чемпіонок. Принципову позицію Ірини Дерюгіної захищала також Тетяна Пасічна — президент Федерації спортивної аеробіки України, інші тренери й фахівці. А під час відкритого голосування 18 членів президії ФХГУ (проти одинадцяти) підтримали Ірину Іванівну.

Після цього гарячого засідання нам вдалося поговорити з нею.

—Протягом чотирьох років нас обдурювали, — каже Ірина Іванівна. — 17 січня 1992 року на адресу президента ФІЖ Юрія Титова з Міністерства у справах молоді і спорту України було надіслано офіційного листа, підписаного Валерієм Борзовим. У ньому сказано, нібито 16 січня було зареєстровано Федерацію гімнастики України. Що вона має юридичний статус і всі повноваження, щоб керувати гімнастикою на всій території нашої країни. Президент цієї федерації — Людмила Турищева.

Отут починається найцікавіше. З'ясовується, що насправді такої федерації просто не існує! Юридично її ніде не зареєстровано, як це намагався у своєму листі проінформувати керівництво ФІЖ пан Борзов. Справді, 16 січня 1992 року в Україні офіційно зареєстрували ... статут Федерації СПОРТИВНОЇ гімнастики. Вона й стала тією видуманою Федерацією гімнастики. Ці факти було оприлюднено на нашому сьогоднішньому зібранні. І пан Костенко визнав їх. Скандал, та й годі. Ще невідомо, як на всі ці неподобства прореагує ФІЖ.

—Що ж буде далі?

—Як ви вже зрозуміли, зливатися зі спортивною гімнастикою ми категорично відмовляємося. У майбутньому треба провести спільний конгрес обох незалежних федерацій і утворити Асоціацію гімнастики України. Її президентом обов'язково має стати людина авторитетна й нейтральна, як це сталося в футболі та баскетболі.

—Ірино Іванівно, напередодні Олімпіади в Атланті рішенням НОК вас і Альбіну Миколаївну було усунено від роботи з національною збірною. Тоді ви сказали, що в інтересах держави мовчатимете (жодних інтерв'ю). Лише після ігор говоритимете мовою документів. Для людей обізнаних не таїна, що Катерина Серебрянська стала зіркою спорту багато в чому завдяки навчанню у школі Дерюгіних. Чи не так? Ви разом із Альбіною Миколаївною віддали цій дівчині душу і серце, відкрили їй фірмові таємниці...

—1992 року ми підписали угоду з матір'ю Катерини про її навчання в нашій школі. Поставили їй програму, працювали з нею днями й ночами. Не кажу вже про те, що Серебрянська виступала з моїми вправами на Олімпійських іграх. І це зрозуміло, бо за кілька місяців видумати щось нове неможливо, як і народитися новій чемпіонці. Ця невдячність — болюча для мене тема. У двох словах її не розкрити. Можливо, з часом повернемося до неї. Обіцяю.

Віктор БРАНИЦЬКИЙ.

На знімку: Ірина Дерюгіна.

Іван ОЗЕРЧУК, журналіст

До боротьби стає еліта

Завершився перший етап чемпіонату країни з баскетболу у вищій лізі. На черговому етапі до боротьби вступають найсильніші клуби. Отже, склад учасників суперліги: Будівельник-Хорда (Київ), Шахтар (Донецьк), Денді-Баскет (Київ), БІПА-Мода-СКА (Одеса), СК Миколаїв (Миколаїв), ЦСКА-Ітера (Київ), БК Лугань (Луганськ), Феро (Запоріжжя).

Пропонуємо календар ігор першого кола:

2 листопада. Будівельник-Хорда—Феро, Шахтар—БК Лугань, ЦСКА-Ітера—Денді-Баскет. **3 листопада.** БІПА-Мода-СКА—СК Миколаїв. **7 листопада.** Будівельник-Хорда—БК Лугань, Феро—ЦСКА-Ітера. **10 листопада.** Денді-Баскет—БІПА-Мода-СКА. **15 листопада.** ЦСКА-Ітера—Будівельник-Хорда. **16 листопада.** БІПА-Мода-СКА—Феро, Шахтар—Денді-Баскет. **24 листопада.** ЦСКА-Ітера—БІПА-Мода-СКА. **29 листопада.** Феро—Шахтар. **30 листопада.** Будівельник-Хорда—СК Миколаїв, Денді-Баскет—БК Лугань. **7 грудня.** СК Миколаїв—Денді-Баскет, БК Лугань—Феро. **12 грудня.** Феро—СК Миколаїв, ЦСКА-Ітера—БК Лугань. **16 грудня.** СК Миколаїв—ЦСКА-Ітера. **20 грудня.** БІПА-Мода-СКА—Шахтар. **21 грудня.** Будівельник-Хорда—Денді-Баскет. **22 грудня.** СК Миколаїв—Шахтар. **26 грудня.** Шахтар—Будівельник-Хорда, Денді-Баскет—Феро, БК Лугань—БІПА-Мода-СКА. **28 грудня.** Шахтар—ЦСКА-Ітера, БІПА-Мода-СКА—Будівельник-Хорда.

Українські клуби суперліги, як відомо, продовжують виступати у єврозмаганнях. Їх календар, гадаємо, також викличе великий інтерес у вболівальників.

Кубок Європи. Попередній раунд. **5 листопада.** Будівельник-Хорда—Університатя (Румунія), Торпан Пойят (Фінляндія)—Шахтар. **12 листопада.** Акваріус (Росія)—Будівельник-Хорда, Автодорожник (Росія)—Шахтар. **19 листопада.** Будівельник-Хорда—Сунер (Бельгія), Шахтар—Бойчин (Югославія). **3 грудня.** Аполлон (Греція)—Будівельник-Хорда, ТДК Манреса (Іспанія)—Шахтар. **10 грудня.** Ставекс (Чехія)—Будівельник-Хорда, Інтер-Словнафт—Шахтар.

Кубок Корача. Другий попередній раунд. **6 листопада.** Олімпія (Італія)—Денді-Баскет, БІПА-Мода-СКА—Інтеріор (Словенія). **13 листопада.** Денді-Баскет—Бамберг (Німеччина), БІПА-Мода-СКА—Мейсиспор (Туреччина). **20 листопада.** Касторс-Брейн (Бельгія)—Денді-Баскет, Нансі (Франція)—БІПА-Мода-СКА.

Віктор СТАНКЕВИЧ, журналіст

Московський «бронепоїзд» — на запасну колію

Російський клуб «Локомотив» (Москва) останнім із команд Росії вибув з розіграшу футбольних єврокубків, програвши на своєму стадіоні в Черкізові з рахунком 2:3 португальській «Бенфіці» (Лісабон) матч-відповідь 1/8 фіналу турніру за Кубок володарів кубків.

Перша зустріч два тижні тому також завершилася перемогою «Бенфіки» (1:0), яка за сумою двох матчів вийшла у чвертьфінал.

Голи в цьому матчі забили: Андрій Соломатін і «легіонер» з України Олег Гарас — у господарів, румунський «легіонер» Пандуру, Кандіду та Жоао Пінту — у гостей.

Нам, звичайно, дуже приємно, що відзначився Гарас, який практично в кожному матчі забиває. Це була для нього чудова репетиція напередодні відбіркового матчу першості Європи серед молодіжних команд Португалії та України, що відбудеться 8 листопада в місті Гімарайнш.

Уже на 27-й хвилині в «Локомотиві» залишилося десять гравців після виведення з поля «легіонера» з Білорусії Сергія Гуренка. Трибуни московського стадіону «Локомотив» були заповнені приблизно на третину —близько семи тисяч глядачів.

23-річний капітан

Останнім часом однією з найпомітніших фігур в українському футболі став 23-річний півзахисник, капітан донецького «Шахтаря» Валерій Кривенцов. Він може діяти практично на будь-якій позиції, тонко відчуває гру, вміє повести за собою партнерів. Досить упевнений Валерій за другому поверсі боротьби за м'яч. Знайоме йому відчуття гола, тому часто забиває. Ось за ці якості, либонь, Кривенцова постійно запрошують до національної збірної України.

На знімку: у боротьбі за м'яч Валерій Кривенцов (праворуч). Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Ювілей чарівної «берізки»

З 60-річним ювілеєм привітали колеги по спорту видатну українську гімнастку Поліну Астахову, володарку п'яти золотих олімпійських медалей, багаторазову чемпіонку світу, Європи і Радянського Союзу. Після закінчення виступів у великому спорті Поліна Григорівна повністю присвятила себе тренерській роботі, чимало її вихованок з Державної школи вищої спортивної майстерності ставали переможницями і призерками найпрестижніших змагань, примножуючи тим самим славу вітчизняної спортивної гімнастики.

У Державний комітет України з фізичної культури і спорту зустрітися з Поліною Астаховою в день її ювілею прийшло багато відомих спортсменів і тренерів —Людмила Турищева, Борис Шахлін, Альбіна Дерюгіна... Чимало добрих слів на адресу нашої чарівної «берізки» говорили представники спортивних федерацій і товариств, Держкомспорту України.

Юрій ЩЕРБАК, журналіст

Бойові мистецтва об'єднає «Козацька слава»

4-6 листопада у Києві пройде Всеукраїнський фестиваль бойових мистецтв «Козацька слава». Унікальність цього культурно-спортивного заходу в тому, що такі змагання проводяться у нас в країні вперше і тут виступатимуть разом представники численних шкіл і стилів бойових мистецтв, а також будуть представлені різні національні федерації, які об'єдналися під прапором Української професіональної ліги контактних єдиноборств (президент — судя міжнародної категорії з карате Анатолій Попович). На фестиваль також запрошено спортсменів і тренерів, які відроджують такі національні види єдиноборств, як бойовий гопак та спас.

— Вік учасників змагань практично не обмежений, —розказує Анатолій Попович. — У молодшій віковій категорії, скажімо, виступатимуть шестирічні хлопчаки. Щодо професійного рівня, то й тут палітра надзвичайно широка: від любителів до титулованих майстрів. У ділі ми побачимо переможців та призерів першостей світу та Європи, чемпіонів країни киян Віктора Норенка і Олександра Жилякова, сумчанина Геннадія Купрієнка, кримчанина Олександра Паншина та багатьох інших. Для полегшення суддівства таких «ускладнених» змагань (всього на фестивалі представлено близько ста стилів) спортсмени боротимуться за перемогу в трьох видах контакту: лайт, семі і фул.

Відбіркові поєдинки за програмою фестивалю, який організовують Держкомспорт України, Ліга контактних єдиноборств і національно-патріотична оборонно-спортивна громадська організація «Українське козацтво», пройдуть у спорткомплексі аграрного університету і спортклубі «Арена», а фінали —у Київському палаці спорту.

Богдан БЕРЕКЕТА, «Голос України»

Плачем новонароджених озвалось древнє місто

КАМІНЬ-КАШИРСЬКИЙ відсвяткував 800 років з дня свого заснування. Місто на Поліссі увійшло в нашу історію як північний форпост волинської землі. За розпорядженням князя Романа Мстиславича, на правому березі невеликої річки Цир 1196 року розпочалося будівництво оборонного пункту.

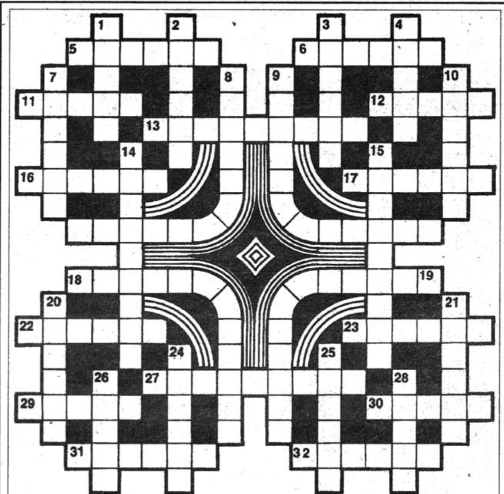
Спершу населений пункт мав назву Кошер, а оборонну споруду називали Каменем. Згодом ці назви об'єднали, і виник Камінь-Каширський, на віку якого відбилися складні сторінки нашої історії. З Каменем-Каширським пов'язане ім'я сина Романа Мстиславича — Данила, який увійшов в історію як Данило Галицький. Свого часу тут панували литовські та польські магнати, протягом тривалого часу проводилася політика ополячення і окатоличення населення давніх українських земель. Місто пам'ятає козацькі загони Северина Наливайка і Максима Кривоноса, які за підтримки місцевого населення захопили фортецю. В історію Камінь-Каширського чорною сторінкою увійшла війна 1941—1945 років. У червні 1941 року енкаведисти без суду розстріляли поблизу міста 18 місцевих жителів тільки за те, що вони на кілька годин запізнилися у призовний пункт. За роки фашистської окупації у місті замордовано карателями понад дві тисячі чоловік. Старожили пам'ятають і загони Української повстанської армії, які в серпні 1943 року на деякий час визволили місто. У грудні 1991 року каміньkаширці абсолютною більшістю твердо заявили про свій намір будувати незалежну, суверенну Україну.

—Завдяки невтомній праці наших людей древнє місто за останні роки помолодшало, змінилося на краще, —говорить голова Камінь-Каширської райдержадміністрації Ростислав Кухтей. — У нелегких нинішніх умовах нам вдалося налагодити ритмічну роботу промислових підприємств, будівельних організацій. Ми зуміли спинити спад виробництва. Будуємо житло, зводимо школи, прокладаємо газові мережі, нещодавно здали в експлуатацію будинок матері та дитини, зміцнюємо зв'язки українських моряків із шведами.

Цього року каміньkаширці стали шефами морських прикордонників. На святі міста побували командир Балаклавської окремої бригади прикордонних кораблів Олександр Циплюк і командир сторожового корабля «Волинь» Ігор Грибоєдов, які подарували міському музею прапор Військово-морських сил України. Було вирішено вручити винагороду тому, хто... народиться під час святкування дня міста. Щасливі мами Галина Макарчук і Людмила Дмитрук одержали премії від обласної держадміністрації.

Народжуються діти — місто має майбутнє.

Волинська область.

Кросворд

По горизонталі: 5. Давнє місто на території сучасної Хмельниччини. 6. Актор, друг Т. Шевченка. 11. У давніх українців божество, що дбає про домашню рогату худобу. 12. Дочка аргоського царя Акрісія, яка народила від Зевса сина Персея. 13. Автор «Пісні про рушник». 16. Видатний художник, автор асигнацій перших гривень. 17. Лікарська трава, козацький женшень. 18. Вулкан у Східній Африці. 19. Панцир космонавта. 22. Твір Р. Андіяшика, за який письменник свого часу зазнав утисків. 23. Жук-хижак, який пересувається, підстрибуючи. 27. Загибла держава-острів. 29. Тривога, розпач перед чимось неприємним. 30. Козацький полковник, народний герой. 31. Риба. 32. Рід художньої літератури.

По вертикалі: 1. Легендарний козак, персонаж народних картин. 2. Поширена свого часу «професія» —виявлення ворогів народу. 3. Одне з наймогутніших давньоукраїнських племен, яке заселяло територію сучасного Поділля (за Геродотом), а потім створило державу в Північній Італії. 4. Біблійний персонаж. 8. Дотримання правил підлеглості. 9. Все про Україну всіма мовами. 10. Танець. 14. Футболіст колишнього грузинського «Динамо». 15. Історик, за часів гетьманату міністр освіти України, один із фундаторів Української академії наук. 20. Податок у давнину. 21. Одна з першоназв стародавньої України. 24. Князь київський і всієї Русі самодержець (за О. Вельтманом). 25. Горицвіт. 26. Жіноча половина багатого мусульманського будинку. 28. Відомий український письменник в еміграції, автор роману «Рай» — про радянську дійсність.

Відповіді до кросворда «Жінка-легенда», надрукованого 26 жовтня

По горизонталі: 1. Афіна. 6. Навсікая. 8. Лаума. 9. Унут. 10. Аглая. 12. Ітака. 15. Кортка. 16. Інах. 17. Латона. 18. Вампал. 20. Лакшмі. 23. Рахіль. 24. Лавр. 25. Сарама. 28. Кампа. 30. Егіна. 32. Ніка. 33. Настя. 34. Лібітина. 35. Діона.

По вертикалі: 1. Табіті. 2. Даліла. 3. Шахразада. 5. Купало. 6. Наунет. 7. Сіта. 11. Грімм. 13. Антик. 14. Варвара. 15. Каліпсо. 19. Пріам. 21. Атаргатіс. 22. Шірін. 26. Рудана. 27. Маруся. 28. Коляда. 29. Асират. 31. Анат.

Щоденні дива, на які не звертаємо уваги

Пригадуєте, як Бог звелів Авраамові дивитися на небо, споглядати незліченну кількість зірок. Потому Він прорік: «Таким буде потомство твоє!» Цим Бог казав Авраамові, що коли Він у змозі створити і тримати всі ці зірки, то Йому зовсім неважко виконати Свою обітницю, що Авраам матиме сина. Патріарх зрозумів Його, про що свідчать слова зі Святого Письма. «І ввірував Авраам Господеві».

Один чоловік написав: «Перед моїм будинком ростуть шість велетенських дубів, яким уже понад сто років. Я підрахував: їхнє листя для того, щоб залишатися зеленим, потребує щодня сотні літрів води. Я за фахом інженер і знаю, що жоден з винайдених та зроблених людськими руками насосів не в змозі накачати таку кількість води через такий щільний матеріал, як дуб. Але Бог зробив так, що корені постачають деревам усю необхідну їм воду. Щоб вода дійшла до листя, корені повинні створювати тиск у сотні атмосфер — і це без урахування опору деревини. Це одне з тих щоденних Божих див, на які ми не звертаємо уваги».

Коли в нас виникають сумніви щодо спроможності Бога вирішити наші проблеми, можемо піти до навчального класу творення і подивитися на чудеса природи. Це зміцнить нашу віру в обітниці, що містяться в нашому підручнику — Біблії.

Якщо ви бажаєте більше дізнатися про Бога, пишіть нам, у християнську місію «Вістка миру», що в Трускавці.

Володимир КАЧМАРЧИК, керівник місії «Вістка миру».

Трускавець Львівської області.

Сергій МЕЛЬНИЧУК, «Голос України»

Ну і дають!

Науковий погляд на... труси

Професор Рівненського педагогічного інституту Всеволод Михальчук надрукував у газеті «Вісті Рівненщини» статтю «Основи національно-демократичної ідеології». А іншому теоретикові —кандидатові філософських наук, голові Рівненського обласного відділення «Союзу миролюбних сил України «Батьківщина» — Петрові Русину публікація пана Михальчука вельми не сподобалася. За те, що професор намагається розвінчати більшовицьку ідеологію і робить це, на думку кандидата-філософа марксистського ухилу, некваліфіковано. Тож останній у тих же «Вістях Рівненщини» друкує свою статтю — «Неспроможність політико-ідеологічного аматорства».

Оскільки автор цих рядків, як висловлювався один жартівник, не ветеринарний лікар, то він не візьметься оцінювати, чиї аргументи котрого з вищеназваних авторів переконливіші. Тим паче — залізати в ідеологічні джунглі: практика світового розвитку сама розставляє правильні акценти.

То що ж змусило взятися за перо? Упереджений погляд філософа Русина на... дівочі труси. Теоретизуючи, серед іншого, на тему, як нині «на шию покірливої України вдягають колоніальне ярмо», Петро Русин не забуває показати її те, «у якому жалюгідному стані наша духовна культура!» На підтвердження сказаного пише: «Піснею захоплюєтесь? Ось з естради фестивалю «Червона рута-95» долинає бадьоре: «Гоя, гоя, гоя — сів, йде Галина без трусів!..»

Ну і що тут такого? По-перше, Галина — це, можна сказати, національна гордість України. Як, приміром, плодючі чорноземи наші. А, по-друге, кому відомо, де і куди вона у такому вигляді ходила? Можливо, у себе вдома, у ванній...

Така поетична картинка — і не сподобалася науковцю. Це, можливо, «возрастное». Хоча, як подумати, то кожному справжньому марксистові завжди ближче до серця буде комісарша у шкіряних галіфе з наганом на правій, пардон, половинці, аніж прекрасна українка Галя, у піснях оспівана...

... Пишучи ці рядки, пригадав «рівень духовної культури» того недавнього періоду, коли про труси можна було вголос говорити хіба що у трикотажному відділі універмагу. Прийшов на пам'ять, зокрема, один з тогочасних «шедеврів», призначених для виховання підростаючого покоління. Новосибірське книжкове видавництво випустило у світ широкий збірку загадок для дітей, де серед інших була і така:

Это что за большевик
Вылез там на броневик?
Он в кармане кепку носит,
Букву «р» не произносит...
Он и добрый и простой —
Отгадайте, кто такой?

Коментарі потрібні? Мабуть, ліпше буде висловити припущення: якби поруч із «вождем світового пролетаріату» була українка Галя, а не товариш по партії, він ніколи не поліз би на панцерник. Та ще коли б була Галина у неприйнятному для філософа Русина вигляді...

Рівне.

Посміхніться!

ФОРДОВИТО ПЕЖОНИТЬСЯ...

Шарж на нашу мафію і на те, що навколо неї

Мафія наша в гожу для себе годину надійно ОПЕЛЯлася світовим досвідом і стала нині заКАДИЛАКадичним другом владі...

Сьогодні вона ФОРДовито ПЕЖОниться. ВОЛЬВОвито ХОНДАщить у всій нашій ТОЙОТІ, яку сама ж і розвела...

ДЖИПує біля забігайлівок, МЕРСЕДЕСить по ближніх і дальніх ринках.

ШЕВРОЛЕтить, БЕЕМВЕлить зустрічне-пересічне...

Вже відкрито ПОНТІАКає про АУДІєнцію зі світовим тіньовим бізнесом...

Влада, про око, наче й МІЦУБІСіться від цього, але мафійні лобісти, теж про око, все КЛЯНЧАть, насправді гребуть собі нові вольності...

І влада перед нами лише розводить руками: «ПОРШЕ ФІАТ!»

А що ж ми?!

Дехто цьому ЗАЗдрить...

Більшість же зневірились, хоча демократи-активісти і звинувачують нас у пасивності: «Не ВОЛИНЬте!»

Може, воно й так.

Але ж, як сказав би відомий персонаж — Стецько — «Ми вже ніцього не ВАЗимо!..».

Зауважив, підслухав і записав Василь КАЗЮКА.

Київ.

ГОЛОС УКРАЇНИ

Засновник — Верховна Рада України.

252019, м. Київ-19, вул. М. Грушевського, 5. Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Головний редактор С. ПРАВДЕНКО.
Редколегія: О. БІЛИК (заст. головного редактора), Л. БРОВЧЕНКО (заст. головного редактора), А. ГОРЛОВ (перший заст. головного редактора), В. ЖЕЖЕРА, В. КРАСНОДЕМСЬКИЙ, С. ПИСАРЕНКО, А. СОЛОНСЬКИЙ, В. СУДДЯ (заст. головного редактора).

Адреса редакції: 252047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-88-23; телефакс — 224-72-54; відділ реклами — 441-89-34, 441-89-44.
◊ Рукописів не повертаємо.
◊ Листування з читачами — тільки на сторінках газети.

◊ За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.
◊ Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
◊ За точність викладених фактів відповідальність несе автор.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі і понеділка) українською і російською мовами. Індекс 60955. Тираж 228860.

Комбінат друку видавництва «Преса України». 252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50
1 2 3 4 5 6 7 8 9 0
Зам. 0311208.

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання — КВ № 1 від 26.05.1994 р.